

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

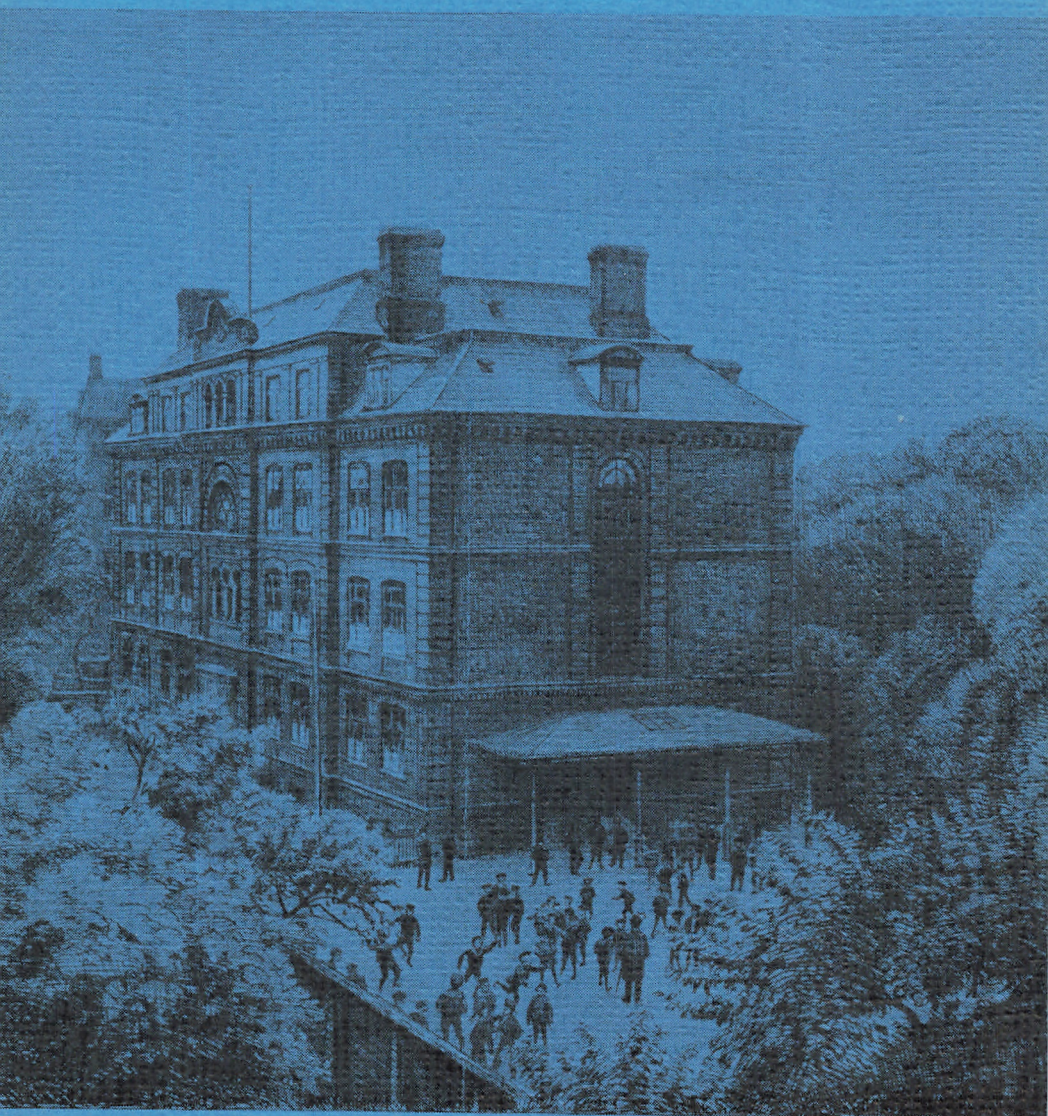
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

STATSGYMNASIET
SCHNEEKLOTHS SKOLE

JUBILÆUMSSKRIFT
1854—1979

gave fra Henning Vang Jensen 2005

DANSK SKOLEMUSEUM

Rådhusstræde 6

DK-1256 København K

INDHOLDSFORTEGNELSE

Børge Bendt-Nielsen og Karl Ploug:	Side
Schneekloths Skole 125 år	2
Peter Jerndorff Jessen:	
Erindringer fra Schneekloths Skole	10
Thorkel Bjerre:	
Schneeklothianer-Samfundets formand beretter om gamle minder fra skoletiden 1912-24	15
Søren Holm:	
Schneekloths Skole i halvtredserne	20
Anne Gottwald:	
Tre år på Schneekloth	24
John Lindegaard:	
Mit første halve år på Schneekloth	26
EH:	
Hvad siger de om os ude i byen?	28
Henning V. Jensen:	
Grus i socialisationsmaskineriet	30
Fortegnelse over lærere ved Statsgymnasiet Schneekloths Skole i perioden 1929-1979	37

STATSGYMNASIET
SCHNEEKLOTHS
SKOLE
OG
HF-KURSUS

JUBILÆUMSSKRIFT
1854—1979

Schneekloths Skole 125 år.

Den 2. maj 1854 oprettede Hans Schneekloth "Realskolen for Frederiksberg og Vesterbro" dels i et havehus, Vesterbro 47 A, nu Vesterbrogade 95, dels i sin private lejlighed, Vesterbro 57, nu Vesterbrogade 65. 1856 flyttede de to skoleafdelinger til en nyopført bygning, Værnedamsvej 79 B. Snart tilføjedes latinskoleafdelingen, og det første hold studenter dimitteredes 1863. Skolens navn ændredes i 1882 til "Schneekloths Latin- og Realskole", og en ny skolebygning, Værnedamsvej 13A, blev indviet i 1885.

1904 blev Schneekloths Skole sluttet sammen med Hertz' Forberedelsesskole, tidligere Phillippavej, og navnet ændredes til "Schneekloths Latin- og Realskole og Hertz' forberedelsesskole".

1. august 1919 blev latin- og realskolen overtaget af staten under navnet Svanholm Gymnasium - Schneekloths Skole, mens underskolen blev ført videre som privatforetagende. Gymnasiets navn ændredes endnu en gang i 1930 til det nuværende Statsgymnasiet Schneekloths Skole. 1969 flyttede skolen til Brøndbyerne.

Gymnasiets nye bygninger blev tegnet og projekteret af kgl. bygningsinspektør, arkitekt Eske Kristensen, maa. og opført i 1967-69. Byggeudgifterne afholdtes af undervisningsministeriet, Albertslund, Brøndby, Glostrup, Høje Tåstrup, Rødovre og Vallensbæk kommuner samt Københavns amtsråd.

På udflytningstidspunktet bestod skolen af en realafdeling og et sekssporet gymnasium (dog ikke på alle trin). Skoleåret 1972-73 var realafdelingens sidste, idet denne skoleform helt overgik til folkeskolens regie - bortset fra enkelte specialskoler. Til gengæld oprettedes i 1972 HF-kursus; men på grund af koncentrering af kurserne og overvældende tilgang til gymnasiet måtte skolen fra skoleåret 1978-79 give afkald på 1 HF og afvikler i 1979 sine to 2 HF-klasser. En videreførelse af Statsgymnasiet Schneekloths Skoles HF-kursus vil afhænge af Vestegnens samlede behov for sådanne kurser.

Skolens historie i perioden 1854-1954 er skrevet af en af skolens tidligere lærere, dr. phil. K.F. Plesner (udgivet af Schneeklothianer-Samfundet 1954). Årene fra 1954 til 1979 skildres i det følgende af studielektor Børge Bendt-Nielsen (perioden 1954-71) og rektor Karl Ploug (1971 til idag). Det er ikke nogen let opgave at skulle skrive historie om vor skoles seneste 25 år. Dels er det vanskeligt at leve op til dr. Plesners 100-års beretning, og dels er det altid svært at skrive historie om nutiden. Og de 25 år, der er forløbet siden 100-års jubilæet, er et så kort spand af tid, at det for os, der ser tilbage på dem, næsten forekommer som nutid. Alligevel er netop de 25 år vel en tid, hvor Schneekloths Skole har gennemgået langt flere og mere dybtgående forandringer end i de første 100 år. For 25 år siden kunne rektor Tuxen klare skolens administration uden kontorhjælp. De få breve, der blev afsendt i løbet af en uge, skrev han med fyldepen.

Bageste række: Th. Mogensen. V. Bjerrum. K.B. Mønsted. R. Helner.
Axel K. Jensen. A. Bruun. N. Holm. Midterste række: K.F. Plesner.
Fr. Nørgaard. H. Prior. E. Sten. A. Kongshøj Larsen. K. Krener.
A. Dein. P. Dalsten. H. Rue. B. Bendt-Nielsen. Forreste række:
H. Høvring. O. Møller Nielsen. M. Gundolf. V. Tuxen. Chr. Hein-
Nielsen. A.B. Kiilerich. H. Busk-Jensen.

1953/54

Skolen ejede ikke en skrivemaskine, og de håndskrevne kladder blev omhyggeligt arkiverede, for man kendte slet ikke til muligheden for "bare lige" at fotokopiere brevet. I dag udgør rektors kontorhjælp tre halvtidsansatte kontordamer forsynet med elektriske skrivemaskiner og regnemaskiner, og alligevel er de overbebyrdet med arbejde, og rektor kan slet ikke som i "gamle" dage nå at få rettet sine stile i skoletiden. Oftest er han den sidste, der forlader kontoret, og han må komme igen i sene nattetimer for at forberede næste dags kontorarbejde. Der var i 1954 24 fastansatte lærere på skolen, (hvoraf kun tre endnu fungerer), i dag er der 50. I det skoleår, der begyndte i 1954 var der 389 elever, og det var udelukkende drenge, idag er der 565 drenge og piger. Dengang kunne man idømme "eftersidning" til elever, der på en eller anden måde havde forsynet sig; det skulle man bare prøve i dag! En eftersidningstime kunne forløbe på forskellige "spøgefulde" måder. Gamle elever kan huske, at hovedtrappen bestod af to parallelle trappeløb fra en etage op til en repos. Derfra gik et trappeløb op til næste etage efter princippet "mødes og skilles og atter forenes igen". Af trafikmæssige grunde skulle eleverne altid gå højre rundt, både op og ned; men lærerne havde selvfølgelig lov til at gå venstre rundt. Det var sommetider svært at huske for eleverne, og derfor kunne man ofte efter skoletid (og det var dengang efter kl. 14) møde en ensom elev vandrende op ad trappen til 3. sal og ned igen mange gange og hele tiden højre rundt, indtil han efter et aftalt antal ture skulle melde sig hos inspektør og fortælle, om han nu mente at have lært det. Særligt genstridige elever måtte bedrøve inspektør med, at de havde taget fejl et par gange og bede om at måtte tage et par ture til. Eller man kunne se to drenge gå adstadigt nede i skolegården ved siden af hinanden, idet de holdt i hver sin ende af en lineal. De sad efter, fordi de havde været oppe at slås, og nu skulle de øve sig i at gå ved siden af hinanden uden at slås. Det kunne også ske, at inspektør spurgte fysiklæreren, om der ikke var noget kedsommeligt, men nyttigt, arbejde i fysikafdelingen for en eftersidder, og der var da altid messingkalorimetre, der trængte til at blive pudset blanke. De er ikke blevet pudset, siden vi i 1969 flyttede til den nuværende skolebygning! I det lille værksted, der hørte til fysikafdelingen, fandtes der 3 trækasser med mange rum i. De indeholdt skruer og møtrikker i alle mulige dimensioner i ét stort rod, og det var et både kedsommeligt og nyttigt arbejde for en eftersidder at sortere indholdet pænt efter størrelse. Når han var gået, måtte fysiklæreren selvfølgelig have ulejlighed med at blande det hele sammen igen, hvis da ikke eftersidderen med et stort grin spurgte, om han ikke lige så godt selv kunne blande det hele igen, så det var parat til næste eftersidder. Nok var eftersidning en straf, men der var alligevel en vis spøgefuld undertone, som de fleste vist nok opfattede og accepterede.

Man må dog ikke ud fra det foregående slutte, at Schneekloths Skole ikke var et normalt gymnasium, der på fuld-
 lødigt vis uddannede realister og studenter, for det var
 naturligvis vort mål i hverdagen. Men der var da også mere
 morsomme begivenheder i årets løb. Her skal blot nævnes
 to: Den ene er de årlige 2-dages skolekomedier med K.B.
 Mønsted som den drivende kraft, indtil helbredet svigtede
 ham. Den første af aftnerne blev indledt med "Cirkus Møn-
 sted" - en blandet kabaret med mellemskolebørnene, og
 den anden aften afsluttedes med et stilfuldt skolebal i
 lejede lokaler ude i byen. Den anden er lejrskolerne, hvor
 3. mellem altid tog til Borrevejle Vig og nogle af 2. g'er-
 ne var på "Den nordiske Lejrskole" i Hillerød sammen med
 svenske og norske gymnasister, mens de andre kom til Born-
 holm, Mols, Nordjylland og flere "faste" steder.
 Den største forandring i løbet af de sidste 25 år har været
 udflytningen til den nuværende bygning. I begyndelsen af
 1950'erne steg elevtallet i et par år til over 400, for-
 delt på 3 sproglige og 6 matematikerklasser samt 1 real- og
 8 mellemskoleklasser, ialt 18 klasser. Det følte meget
 trangt i huset, og selv om skolen havde lejet et par loka-
 ler i nabobygningen, Statens pædagogiske Studiesamling,
 hjalp det kun lidt, specielt fordi de besødnede og få flaglo-
 kaler til fysik-kemi og biologi-geografi hverken kunne ud-
 vides eller forøges i antal. Vi fostrede flere udmærkede
 planer til forbedring af pladsforholdene, f.eks. ved at over-
 tage hele Studiesamlingens bygning, der oprindeligt var en
 skolebygning, og forbinde de to bygninger med tunneller og
 nogle "Sukkenes broer", hvis man da kunne få Studiesamlingen
 flyttet, hvilket de aldeles ikke havde lyst til derovre.
 En anden ide var at bygge en tilbygning i den ene skolegård,
 men heller ikke det lod sig gøre. Da den naturfaglige ("bio-
 logiske") gren kom til verden, ville vi naturligvis også have
 sådan en på trods af pladsmangelen, og hvor utroligt det
 end kunne synes lykkedes det fagets lærere sammen med sko-
 lens arkitekt at få omdannet to usle hjørneværelser med skrå-
 vægge til biologiske laboratorier. Elevtallet var da be-
 gyndt at dale. I 1965 var der kun 286 elever. På grund af det
 dalende børnetal på Vesterbro havde vi allerede i en årrække
 fået elever langvejs fra som Tårnby, Dragør, Rødovre, Herlev
 og Ballerup, men da der kom gymnasier i Rødovre og Ballerup,
 gik vort "kundetal" ned i den grad, at vi havde elever, der
 kom fra fjerne steder som Birkerød og Skodsborg. På dr. Ples-
 ners foranledning foreslog vi, at vor nabo Marie Kruses Sko-
 le blev slået sammen med Schneekloths Skole og forbundet gen-
 nem Studiesamlingens bygning til ét stort skolekompleks. Om
 dette monstret af en skole kunne være blevet attraktivt, er
 ikke til at vide, men det er nu nok mere end tvivlsomt. Der-
 imod er det sikkert, at det ikke havde været til at udholde
 de omfattende ombygninger og tilbygninger, mens skolerne
 skulle fungere. Derfor foreslog undervisningsministeriet rek-
 tor Gundolf en helt ny og moderne indrettet skolebygning i et
 af de kvarterer, der var ved at vokse op. Valget faldt, som
 alle ved, på Brøndbyvester.

Der var ikke idel glæde ved tanken om skolens flytning. Den argeste modstander var nok dr. Plesner, der havde tilbragt det meste af sit liv som elev og som lærer i "Den røde Gård på Værnedammen", som han kaldte den gamle rødstensbygning på Værnedamsvej, og han udtalte sig meget foragteligt om, at vi skulle flytte ud i kartoffelrækkerne. Det hjalp ikke, at en af lærerne kørte ud og fotograferede de haver, hvor skolen skulle bygges og hvoraf det kunne bevises, at det slet ikke var kartofler, men grønkål, man dyrkede derude. Andre lærere kunne forudse så store transportvanskeligheder, at de ikke ville flytte med ud.

Fra undervisningsministeriet fik vi tilsendt planer for diverse lokalers størrelse og indretning i kommende gymnasieskoler, og lærerkollegiet besøgte nogle af de senest byggede gymnasieskoler for at indsamle erfaringer, og efterhånden fik vi lavet et udkast til en skole, som vi syntes ville være praktisk indrettet. Men inden da modtog vi de tegninger, som skolens arkitekt, kgl. bygningsinspektør Eske Kristensen, havde lavet flere måneder i forvejen. På det byggemøde, hvor tegningerne skulle diskuteres, fik vi dog rettet de krogede gange ud, som arkitekten havde tegnet for at skaffe vinduer med udsigt til landskabet, men som dels gjorde bygningen helt uoverskuelig og dels gjorde grundarealet urimeligt stort. Vort omhyggeligt udarbejdede forslag blev venligt modtaget, og siden er der ingen, der har talt om det. Tiden og stedet er ikke til at rippe op i alle de skuffede forventninger; nu står bygningen der, og den fungerer. Selve flytningen var lidt af et mareridt. I begyndelsen af sommerferien 1969 blev bøger, inventar, apparatur og hvad der nu skulle flyttes, pakket i flere hundrede flyttekasser, og på den dag, der var aftalt med arkitekten, kom flyttebilerne for at transportere det hele ud til den nye bygning; men da de kom derud, var parkeringspladsen endnu ikke anlagt. Den var kun et opblødt og opkørt stykke lerjord, hvor flyttefolkene nægtede at køre ind. Det kunne dog lade sig gøre at køre om på sydsiden af bygningen, hvor der var en græsmark, som kunne bære de tunge biler, og så kunne kasserne bæres ind gennem døren ved siden af fransklokalerne. Alle kasser var omhyggeligt adresserede, så de straks kunne bæres til det rigtige lokale, men der var bare lige det, at håndværkerne langtfra var færdige. Blikkenslager, maler, elektriker o.s.v. havde værksteder rundt omkring i huset, matematiklokalerne var magasiner for alle skabene, og i fysiksamlingen var alt toiletudstyr deponeret, så alle flyttekasserne måtte stilles i tilfældig orden på gangene. Kun kontorerne var nogenlunde brugbare, så de lærere, der havde afkortet deres ferie for at bruge den sidste uge til at stille ting på plads i skabe og på reoler, kunne bare tage hjem igen. Natten før den første skoledag måtte to af de unge tilsynsførende arkitekter med deres koner slæbe 500 stole, der var deponeret i nogle klasseværelser, over i samlingssalen, for at eleverne dog kunne sidde ned, mens de fik at vide, at de kunne fortsætte ferien en uge endnu. Man mente, at det meste kunne

være klaret på en uge, men der gik mange måneder, før de sidste håndværkere forlod bygningen, og den var ikke mere end lige netop klar til den officielle indvielsesdag den 13. marts 1970.

Alle de fortrædeligheder, vi havde mødt i byggeperioden, tog hårdt på rektor Gundolf. Han havde set hen til, at den nye skolebygning skulle være kronen på hans livsværk, og han følte det - helt ubegrundet - som et personligt nederlag, at næsten alt var gået skævt. Det undergravede hans helbred og ikke mindst hans tidligere så gode humør og livsglæde. I efteråret 1970 måtte han søge orlov på grund af sygdom, og bortset fra en uges tid omkring påsken 1971 kom han ikke igen, og døde den 3. juni 1971. Som følge af rektor Gundolfs sygdom konstitueredes først administrativ inspektør, lektor P. Dalsten; men da han efter ca. en måneds forløb også blev syg konstitueredes lektor Børge Bendt-Nielsen, der fungerede, indtil ministeriet efter rektor Gundolfs død udnævnte adjunkt ved Sankt Annæ Gymnasium Karl Ploug til rektor fra 1. august 1971. Selv om årene fra 1969 til 1979 ikke har været præget af store ændringer bortset fra overgangen fra drengeskole til blandet skole (samtidig med udflytningen), realafdelingens ophør og HF-kursets - formentlige - "gæstespil", har skolen naturligvis gennemgået forandringer siden udflytningen til Brøndby.

Det kan ikke bortforklares, at de to første år i den nye skole var en gradvis afslutning på en epoke. Vor gamle pædel Knud Jensen døde allerede den 6. september 1969. Af de 22 lærere fra Værnedsvej flyttede de 16 med, og vi fik 9 nyansatte. Men det var samtidig begyndelsen på en ny. Skolen er vokset: Vi er nu, som nævnt, 50 lærere, af hvilke kun 11 har tilknytning til "den gamle skole"; 7 var lærere dér, 4 er "gamle" elever. Og vort "klientel" er, fra i en årrække at have været ret diffust, hovedsagelig blevet koncentreret til elever fra Brøndby kommune og de nærmeste områder i Hvidovre og Glostrup. Vi glæder os over, at Schneekloths Skole igen er blevet en lokalskole. Også på andre måder har skolen fået nær tilknytning til den egn, hvor den ligger: Vi har et godt og nært samarbejde med Brøndby kommune angående idrætsfaciliteter, kulturelle arrangementer og elevudvekslinger med udlandet, specielt Steglitz i Berlin, og vi forsøger at holde os i kontakt med de skoler, der afleverer deres elever til os.

De fleste af de ændringer, der ellers er sket i det sidste tiår, er nok fælles for flertallet af gymnasieskoler i Danmark: Flere muligheder for grændeling og øget antal af valgfri fag, fornyelser inden for undervisningen, større variation med hensyn til arbejdsformer, bedre erhvervs- og studievejledning, friere omgangformer ("De" næsten helt fortrængt af "du") og en demokratiseringsproces, der som de vigtigste resultater har fået reglerne om elevernes medbestemmelsesret

Br, BP, JF, AH, Jø, TJ, Si, FL, OC, MP, FP, HJ, BO.
KE, VS, AP, VR, KW, NK, Ma, KK, Be, He, KR, GB.
AF, KH, MS, LP, KD, EH, SL, F, Ø, JJ, St.
HG, Ho, SP, Dl, KP, BN, HL, AT, JK.

Fraværende: FH, Hp, AL, MO
(Se signaturer i årsberetningen)

med hensyn til arbejdsform, pensum og eksamensstof og etableringen af samarbejdsudvalg. Mens medbestemmelsesrettens betydning sikkert er stærkt overvurderet, idet den jo begrænses af f.eks. skolens budget, kan samarbejdsudvalget få en meget stor betydning for skolens liv, såfremt medlemmerne af udvalget har lyst og vilje til at gøre en helhjertet indsats. Vi mener, at vore samarbejdsudvalg i de sidste år på mange områder har udført et meget positivt arbejde. Selv om der er sket en stor udvikling på undervisningsområdet, selv om gymnasierne nu i langt højere grad end tidligere er "elevernes skoler", og selv om vi gennemgående har dygtige og højt kvalificerede lærere, har forskellige undersøgelser vist, at elevernes utilfredshed med uddannelserne på det gymnasiale niveau er stigende, både år for år og gennem gymnasie- eller kursusforløbet. Utilfredsheden kommer til udtryk samtidig med at der er en kolossal stigning i tilgangen til de samme uddannelser. Man venter således, at mellem 40 og 50% af fødselsårgang 1962-63 vil søge uddannelse på det gymnasiale niveau. Undervisningsbekendtgørelserne kan ikke følge med elevernes krav om større variation og fleksibilitet i uddannelsen, bedre muligheder for overgang til andre uddannelser uden tab af studietid og større integration mellem teoretiske og praktiske fag. En række forsøg udfylder en del af behovet, men langt de fleste studenter og kursister har dog stadig haft et nogenlunde traditionelt uddannelsesforløb. Måske vil det være nødvendigt at indføre flere afgangsniveauer, hvoraf det højeste skulle svare til den nuværende studentereksamen eller Højere Forbereseseksamen og kvalificere til videregående studier, mens de lavere niveauer kunne danne basis for andre uddannelser. Det er en stadig større udfordring at være borger i vort samfund, også i skolens lillesamfund. Måtte vi alle - elever som lærere - kunne honorere de krav, der stilles til os, og, på trods af skolens vækst, føle, at vi stadig kommer hinanden ved.

Børge Bendt-Nielsen

Karl Ploug

Erindringer fra Schneekloths Skole.

(bragt som kronik i Berlingske Tidende fredag den 25. august 1978).

Det er uden tvivl en meget udbredt, men også uberettiget opfattelse, især blandt mange unge i vore dage, at latin- og gymnasieskolerne i dette århundredes første to-tre decennier var præget af gamle dages pædagogiske metoder, tørt terperi, streng disciplin og alt andet end varme følelser mellem lærere og elever. Hans Scherfigs roman om Metropolitanskolen, "Det forsømte forår", har vel i nogen grad bidraget til at tegne dette billede, om end andre Metropolitanere, bl.a. nogle af samme årgang som Scherfig, har imødegået ham.

Hvad Schneekloths Skole angår, er jeg overbevist om, at det vil være svært at finde nogen af dens elever fra tiden under den første verdenskrig, som ville mene, at de havde haft et dårligt "forår" ved at gå i den. Dette må da først og fremmest skyldes den ånd, som den liberale og demokratiske stifter af skolen, pædagogen Hans Schneekloth (1812-1882), prægede den med fra starten i 1854, og som stadig var levende og aktiv, da jeg gik i gymnasiet dér.

Hvori bestod da denne særlige ånd? Den var slet ikke noget højtideligt formularet i retning af ordene Non scholæ sed vitæ discimus hugget i en stentavle på muren. Man talte ikke om den, men man efterlevede den - ubestemt, men altid nærværende, som den var.

Selv kom jeg først ind i skolens l.g. som nysproglig gymnasiast i 1915. Ved at tage en tilstrækkelig god eksamen i den frederiksbergske kommunale mellemskole på Godthåbsvej var jeg ifølge en datidig ordning berettiget til en treårig friplads, og som et glædeligt, men også typisk eksempel på skolens demokratiske ånd lod ingen, hverken lærere eller elever, mange af dem fra endog meget velhavende "overklassehjem", mig nogen sinde mærke med dette.

Bedst kan jeg vel karakterisere skolen gennem spredte erindringer om de lærere, jeg husker bedst og mindes med særlig glæde og taknemmelighed.

Vor rektor, hr. Hertz, var en lille, pertentlig mand med et spidst fipeskæg, der dog langt fra var nogen tør lærer, når han underviste os i sin specialitet, oldtidskundskab. Hvor han således tog sig af muserne, var det skolens meget afholdte inspektør, hr. Uffe Wöldike, faderen til Mogens Wöldike, der stod for musikken ved at synge for ved den fælles morgensang i gymnastiksalen og som sjælen i skolens orkester, hvis dirigent var den senere så skattede kapelmester i Tivoli, Svend Chr. Felumb.

Vi i min klasse, både de 16 matematikere og de syv nysproglige, havde hr. Wöldike i de fælles timer i geologi og astronomi. Ikke just på grund af flid, men mere på grund af en virkelig interesse for faget klarede jeg mig altid godt i astronomi og blev ofte hentet op til tavlen for at gøre rede for et måske lidt vanskeligt forhold i stjerneverdenen. Det var derfor en bitter stund for mig, da jeg en dag, da jeg følte mig helt sikker i min lektie, blev grundigt dukket af hr. Wöldike, der stædigt holdt på sin, helt modsatte forklaring. Det udviklede sig til en heftig diskussion, hvor hver holdt på sit, men som jeg til sidst måtte give op i af respekt for min kyndige lærer, uden dog at være blevet overbevist. Efter timen, mens vi spiste vor medbragte mad i klasseværelset, viste hr. Wöldike sig pludselig i døren, og henvendt til os alle fortalte han, at han under sin frokost i lærerværelset havde gennemtænkt det omstridte problem og nu var kommet til det resultat, at han havde haft uret - og det ville han bare lade mig og os alle vide.

En sådan ærlighed, den åbenlyse erkendelse af sin fejl i alles påhør i stedet for over for mig alene, var typisk for hr. Wöldike, men også for sikkert et flertal af vore lærere.

En meget interessant lærer af en særlig støbning var hr. Einer Andersen, der snart efter vor eksamen blev rektor ved Østre Borgerdyd Gymnasium. Vi havde ham i tysk og dansk, men han underviste egentlig ikke, hans timer var mere som universitetsforelæsninger, og hvis en elev var uopmærksom eller mødte dårligt forberedt, erklærede han kort og godt, at han sandelig ikke ville spille sin og vor kostbare tid med at holde ham til ilden.

Når Einer Andersen alligevel en sjælden gang ville sætte en af os i gabestokken, yndede han at benytte sig af en komisk gammel og vrøvlet remse, som han påstod stammede fra hans egen skoletid. Den lød i al sin barokke tåbelighed: "Tvi dig, du Helvedes afkom! Sandelig, sandelig siger jeg dig - Sodomias og Gomorras skæbne er langt tåligere end din. Skamme dig skulle du - ligger hjemme på divanen, ryger lang cigar, siger "hold kæft!" til din far og "fandengalemig" til din mor. Nej, på Ladegården skulle du - grøn frakke, vest, på Frue Plads og pille græs!"

Einer Andersen, der var meget teaterinteresseret og bl.a. havde oversat Heinrich von Kleists "Der zerbrochene Krug", var selvskreven til at iscenesætte Carl Møllers dilettantkomedie "De Forlovede", som vi opførte i Studenterforeningens store sal. Takket være hans regie klarede vi debuterende amatører os over al forventning, men jeg selv havde dog ret høj lampefeber, da jeg som den pudsig lejetjener Jappe skulle synge stykkets første sang, akkompagneret af skolens orkester med Svend Chr. Felumb som dirigent.

En anden vigtig teatermæssig begivenhed i skolens liv var en opførelse i vinteren 1916 af en skolerevy i form af en parodi i én akt på Sofokles' "Antigone" med Felumb i titelrollen og desuden som "diverse bude og drabanter". Stykket foregik "uden for Thebens nye Centralbanegaard", og som det græske dramas uundværlige khoros medvirkede desuden et udvalg af vore lærere, fremstillet i legemsstore karikaturer malet på en karton, der i lighed med et dukketeaters figurer blev skubbet ind på scenen fra kulissen. De optrådte helt i klassisk stil, klædt i togaer og karakteriseret hver på sin utvetydige måde som f.eks. vor afholdte lærer i religionshistorie, pastor Krogh fra Godthåbskirken, der, meget dristigt for en kirkens mand dengang, markerede sit frisind ved altid at møde på skolen med Ekstra Bladet stikkende op af frakkelommen, men nu med sin yndlingsavis synlig mellem togaens folder.

Flere år, før jeg kom i Schneekloths Skole, havde mine tre bedste venner og jeg som sløjdarbejde lavet hver sin trækårde med en stor rund parerplade og var af en lærer blevet undervist i den ædle fægtekunsts vigtigste rudimenter. Vore dueller var yderst amatør-mæssige, men vi følte os alligevel som de berømte tre musketerer plus d'Artagnan. Denne af Dumas inspirerede interesse for dueller skulle langt senere blive årsag til en dramatisk episode imellem Einer Andersen og mig. I et spisefrikvarter tilbragt oppe i klasseværelset havde jeg påtaget mig at vise en af mine kammerater de mest elementære kårdestød, og vi var godt i gang med en regulær duel med to pegepinde, da Einer Andersen pludselig viste sig i den åbentstående dør og vredt spurgte, hvem der havde startet kampen. Som den skyldige meldte jeg mig straks og ventede en alvorlig irettesættelse eller værre endnu, besked om at melde mig hos rektor. Men til alles forbavselse valgte Einer Andersen en helt anden form for straf. Han tog hurtigt kården ud af min modstanders hånd, stillede sig i kampstilling og sagde på ægte musketervis en garde! Jeg var da klar over, at affæren skulle afgøres med en duel, men også overbevist om, at jeg stod over for en kyndig modstander, så at mine chancer for at opnå satisfaction var meget ringe. Jeg var slet ikke nogen d'Artagnan, men min udfordrer var en høj, hårdebred og meget vægtig Porthos.

En pegepind uden parerplade er ikke rar at fægte med, og jeg fik da også nogle sviende hug over fingrene af Porthos' kårde i hans meget længere arm og med hele vægten af hans korpus bag stødene. Men så skete det uventede - var det beginner's luck? - med et par finter efterfulgt af et lynsnart udfald ramte jeg Einer Andersen lige i hans store mave med et så rent stød, at han øjeblikkelig erkendte sig som overvundet - han sænkede chevaleresk sin kårde, bøjede hovedet imod mig, trådte hurtigt tilbage og forlod værelset og en flok forbløffede elever uden at sige et ord.

Men episoden var egentlig ikke forbløffende, den var blot endnu et bevis på, at vi blev behandlet som gentlemen af gentlemen.

En anden gentleman, eller snarere en chevalier sans reproche, var vor højt skattede fransklærer Herman Larpent. Hans undervisning var en genial og inspirerende blanding af alvor og spøg med anvendelsen af hans egne, helt særprægede metoder. Han udviklede og støttede vor hukommelse for glosser og grammatiske og fonetiske regler ved hjælp af de mærkeligste ordassociationer, barokke vittigheder og remser sat på små melodier, man aldrig kunne glemme. For at lære os, at bogstavet c på fransk skulle udtales som "s" foran e, i og y, men som "k" foran a, o og u, spillede han en hel lille komedie og sang, næsten skabagtigt: "Husk det nu - foran e, i og y skal det udtales de-e, si og si, men foran a, o og u - ka-a, ko og hy." Det sidste lød næsten som en hane, der galede.

Når han ville lære os den rette betydning af de to ord pécheresse og pécheuse, der let forveksles, skete det ved hjælp af pudsigt ordvalg og overdrevne betoning. "Husk nu," formandede han os, "pécheresse betyder "synderinde" (udtalt med sylspidst y), men pécheuse betyder "fiiskerens brud" eller "darmen, der sælger fiisk".

Der var også visse nærliggende og slet ikke forkerte oversættelser, som vi skulle undgå, hvis vi ville takkes ham. Skønt et ord som auberge jo både betyder og ligner det danske "herberg", havde hr. Larpent en indgroet aversion mod denne oversættelse. Vi skulle gengive det med "kro". Hvis en elevs sproglige natur så alligevel gik over den Larpentske optugtelse, kom reaktionen omgående: "Åh Gud! Fri mig for dette herberge - det minder mig om "Sankt Peders Gæstehjem".

Hr. Larpent var kendt, nogle ville måske mene berygtet for sine vittigheder, som han år efter år og med usvigelig trofasthed afleverede på ganske bestemte steder ved teksterne i Prosper Mérimées "Colomba" og Alphonse Daudets "Tartarin de Tarascon", som han gennemgik med os og havde brugt i henved 30 år. En af eleverne i min klasse havde fra en ældre broder arvet hans eksemplarer af disse to bøger med egentlig forbudte blyantoversættelser over de vanskeligste ord, men, vigtigere endnu, med notater i margenen, der enten gav hele ordlyden af den vittighed, som ville falde dér, eller blot fortalte, at her var der en vittighed i vente. Disse notater blev ivrigt kopieret, og vor forhåndsviden forøgede kun vor nydelse af morsomhederne, men vi var også meget skuffede, hvis hr. Larpent en enkelt gang, sin vane utro, sprang en gammel velprøvet vittighed over.

I vort sidste gymnasieår fik vi som en skattet gave af skolen et arrangement helt uden for vort pensum under betegnelsen "Verdenslitteraturhistorie". Det bestod i, at forfatteren P.

A. Rosenberg hver lørdag efter endt skoletid gav en times oplæsning, der dog altid med alles ivrigste billigelse blev forlænget til to. Det var rene teaterforestillinger med værker af bl.a. Molière, Racine, Sheridan og fl.a. Hr. Rosenberg kreerede hver enkelt rolle gennem sprogtoner og mimik uden at forstyrre illusionen ved at angive, hvem replikkerne kom fra. Mest nød vi vel hans oplæsning af hans egen mesterlige oversættelse af Edmond Rostands lyriske drama "Cyrano de Bergerac", der fandt særlig genklang i sjælene hos en flok unge mennesker, der både var og turde vedgå at være ikke så lidt romantiske.

Da vi havde taget vor studentereksamen, fik vi, sammen med vort lykkeligt erhvervede examen artiumbevis, overrakt Schneekloths Skoles nydelige lille medalje i et Dannebrogsbånd. Den bar på den ene side visdommens ugle og på den anden side ikke nogen klassisk og ufortjent laurbærkrans, men en bøgegren og en egegren, som dem, hvormed vi snart efter ville smykke de charabanc'er, der skulle køre os rundt om "Hesten" og ud til festmiddagen og punchegildet i den lyse sommernat. Jeg bevarer denne medalje som et kært minde om en højt skattet skole og en stab af lærere, der nok var værdige til en laurbærkrans.

Forfatteren Peter Jerndorff Jessen,
student fra Schneekloth 1918

Schneeklothianer-Samfundets formand beretter om gamle minder fra skoletiden 1912-24.

I mit barndomshjem blev Schneekloths Skole altid omtalt med den største glæde af såvel min far, apotheker, docent Nicolai Bjerre, som af min mor, og hjemmet vedligeholdt, så langt jeg kan huske tilbage, den gode tradition hvert år at invitere skolens rektor og de ældste lærere til en hyggelig middag, hvorunder skolens virke blev diskuteret, og hvor alvor og skæmt vekslede på bedste schneeklothianervis. Efter maden samledes man i herreværelset til kaffe, røg og punch, og alle deltog med liv i den selskabelige underholdning både med sang og spil, og disse glade klange fra dengang lyder endnu friskt i mine ører, ikke mindst Wøldikes og Larpents duetter fra Gluntarne. Min fars kærlighed til sin skole, hvorfra han blev dimitteret i 1886, havde rod tilbage til min oldefar A. H. Bjerre, der som en af Københavns velsituerede borgere (stænderdeputeret og til sin død 1864 borgerrepræsentant) havde sluttet et nært og oprigtigt venskab med Hans Schneekloth og på alle måder støttet denne i oprettelsen af skolen. Min oldefar var, hvad min far berettede, en streng og kongetro borger, der efter at være blevet cand. theol. efter sin fars ønske måtte opgive sit kald som præst for at hellige sig driften af familiens bryggeri og brøndevinbrønderi i St. Kongensgade. Jeg kan ikke dy mig for at fortælle, at han var så streng over for sine sønner, at hvis en af dem blinkede med øjet under en samtale, faldt der omgående en lussing.

Venskabet med Hans Schneekloth fortsatte i det Bjerreske hus indtil hans død i 1882, men overførtes gennem K.A. Schneekloth til min farfar S.M. Bjerre, der naturligvis satte sine sønner i Schneekloths Skole, og lige så naturligt var det for min far at sætte min bror og mig i samme skole. Ved K. A. Schneekloths begravelse fra Frederiksberg Kirke 1912 var det min far, der, som formand for Schneeklothianer-Samfundet, bar skolens fane og sænkede den som en sidste hilsen over graven. Samme år efter skoleferien skulle jeg begynde skolegangen i forberedelsesskolen, men nu greb min mor ind og fik efter en samtale med rektor Hertz udsættelse til 1916, da vejen fra Grønningen til Værnedammen var for lang for en 6-årig purk, og Østre Borgerdyd lå lige ved. Og sådan blev det, men for at jeg kunne lære mine kommende skolekammerater at kende, tog far mig ved hånden og fulgte mig ved skoleårets begyndelse til Schneekloths Skole, hvor jeg af rektor blev præsenteret for eleverne i 1. klasse som kommende klassekammerat.

Så kom da endelig den store dag, hvor jeg med let bankende hjerte efter sommerferien 1916 fra Værnedamsvej holdt mit indtog i skolen gennem gitterporten med uglen i toppen og videre i skyggen af Schneekloths første skolebygning, til legepladserne med træerne og bænkene langs rækværkerne, hvorfra jeg nu kunne beskue hele skolebygningen i dens lidt tunge klassiske stil. Den gjorde både et manende, men også

venligt indtryk på mig, et indtryk som på forunderlig vis forstærkedes af lugten fra asfalten og de nylakerede trapper og klasseværelser.

For at lyse op i de ret mørke klasseværelser i nordvestfløjen mod Kruses Skole havde grønlandsmaleren Emanuel Petersen dekoreret dens gavl med et herligt motiv fra Grønland med isbjørne, isfjelde, sælkajak og konebåd - et virkeligt kunstværk, som tidens tand alt for hurtigt har udslettet. Her blev jeg straks modtaget i 5. klasse på bedste måde såvel af lærerinder som kammerater, hvorpå vi tilsammen deltog i morgensangen med rektors Fadervor, en oplevelse jeg ikke havde mødt i Østre Borgerdyd, og som gennem hele min skoletid betog mig, så at jeg senere i livet, når farer og vanskeligheder krydsede min kurs, kunne finde styrke ved at lade bøn og sang fra den gamle gymnastiksal hine morgener igen klinge i mine ører.

Vigtigst af alt var det for mig, at jeg i Schneekloths Skole mødte forstående lærere og lærerinder, der efter min formening kunne opmuntre og kalde os til rette, kunne tage os om hjerte, og som gennem deres adfærd bar præg af skolens ånd og derigennem prægede os for livet. Uden falbelader af nogen art og uden skelen til stand eller herkomst følte vi et fællesskab, der gensidigt forpligtede til støtte både med råd og dåd, og som bandt os til hinanden - også længe efter skoletiden.

Selvfølgelig var vi drenge, som drenge nu engang er, et pueri puerillia tractant. Uden at kny tog vi de ørefigner, der nu og da faldt i erkendelse af, at vi måtte være bedre forberedt næste gang eller opføre os på bedre måde i fremtiden, selv også, når vi måtte stille til spanskør hos rektor. Engang fik jeg selv lov til at udvælge det spanskør fra samlingen i paraplystativet i hjørnet af kontoret, hvormed jeg fik de tre reglementerede slag over enden, som jeg dog i forvejen havde garderet med en stilebog, for efter et forlænget frikvarter at være mødt for sent til undervisningen! Ja sådan var det dengang.

En dag fik jeg for at være glemsom med mine sager til regning (et uhyre af et træpennalhus i flere etager) en anmærkning i karakterbogen, som min far underskrev med følgende bemærkning: "Giv knægten en lussing og lad mig slippe for anmærkninger"; en flidsanmærkning blev dog underskrevet: "Set med glæde".

Engang i en fransktime hos Herman Larpent, der var afholdt af alle elever, rømede jeg af skam, da jeg havde kludret med verberne, og han så bebrejdede på mig og sagde højt: "Din farfar har jeg kendt, og han var en fortræffelig mand, og jeg kender og agter din far som et dygtigt menneske, men du er den største torsk, jeg længe har mødt"! I en stil havde jeg i 3. g analyseret fremtidens former for undervisning og bl.a. nævnt, at radio og grammofon ville blive benyttet til dette formål inden længe; stor var min undren, da Einer Andersen gav mig stilen i hovedet, så bladene spredtes til alle sider og råbte: "Hvor er du naiv, tror du virkelig, at sådanne tingester nogensinde kan benyttes til undervisning"!

Udviklingen løb dog hurtigere end han kunne ane, for nogle år senere blev han ansat som dansklærer i Radiofonien! Mellemskolen var præget af den første verdenskrig med "krigssmør", halvdunkel belysning inde som ude og en spænding om udfaldet, der ved våbenstilstanden den 11. november 1918 i Compiègneskoven afløstes af en sand optimisme og glæde i forbindelse med forventningen om, at Sønderjylland snart ville blive genforenet med Kongeriget. Og alle troede blindt på Folkenes Forbund, der herefter ville blive en realitet, der ville kunne sikre verden mod krige. Jo, der blev glæde overalt, og "lystigt med flag og med spil og med sang" kunne skolen igen efter 5 års udsættelse drage ud i den friske, den dejlige bøgeskov". Men samtidig med glæden over freden og håbet om Sønderjyllands samtlige genforening meldte den spanske syge sig; skolen blev lukket en måneds tid, hvor vi blev henvist til hjemmeopgaver; da vi mødtes på skolen var fire af skolens elever samt en af rektors Hertz's sønner bukket under for farsoten, hvilke sørgelige meddelelser lagde en dæmper på vore gemytter. Mange af os drenge deltog i spejdnernes hjælpearbejde for de syge, og med let bankende hjerte og med en menthol-"cigaret" i munden for desinfection bragte vi mad fra folkekøkkener og tæpper fra depoter, oprettet rundt om i byen, ud til de syge. Stor var min overraskelse, da jeg som depotleder fandt min klasselærerinde, frk. Præstgård, der ihærdigt satte mig i sving med at samle tæpperne og fortsatte med disse ord: "Du havde nok ikke regnet med at møde mig her, så husk nu at tage dine regnestykker med til mig i morgen!". Et mere dystert minde indtraf nogen tid herefter, hvor en glad elev i 4. mellem, ved et vådeskud fra en revolver, han i leg havde taget fra en klassekammerat uden at ane, den var ladt, faldt dødeligt såret om på legepladsen. Stor opstandelse blandt lærere som elever, flere drenge besvimede og blev bragt op på kontor og lærerværelse, medens Falck kørte den sårede med Einar Andersen ved sin side til hospitalet. I den efterfølgende time gik døren til vort klasseværelse op, og Einar Andersens store skikkelse stod tavst et øjeblik i åbningen og pegede op; så forstod vi -, og skolens flag blev sat på halv. Denne ulykke spredte sorg overalt og vakte en voldsom diskussion i pressen, men dønningerne herefter ebbede dog hurtigt ud, og skolen kunne igen fortsætte sin vanter gang. Vejen til og fra skolen tilbagelagde jeg på cykel, uden hensyn til vejr og vind, gennem Bredgade, Strøget og Vesterbrogade, og herunder mødte jeg i nitten og tyverne både syndikalistiske optøjer samt demonstrationer imod regeringen; ud for Rigsdagsbygningen på hjørnet af Bred- og Fredericiagade råbte folk i kor: "Op med Grau og ned med Zahle, Kirkeby, fy, fy, fy. Flensborg hjem!

Til selve afstemningen i Sønderjylland drog de sønderjyder, der var bosat i København, til Sønderborg med det Forenede Dampskibsselskabs to prægtige dampere KONG HÅKON og DRONNING MAUD, og med ombord var rektor Hertz, lektor Wøldike og flere lærere fra skolen. Da skibene lagde fra kaj hilstes de af Schneekloths Skoles Sangforening, S.S.S. og andre drenge fra Frederiksberg Gymnasium under samlet ledelse af vor sanglærer

Vilh. Poulsen, fra taget af en taxa, med "Slesvig vort elskede omstridte land" og "Det lyder som et eventyr, et sagn fra gamle dage". Jo, det skabte en stemning, som vi drenge fra dengang aldrig kan glemme, selv om vi blev dybt skuffede over, at Flensborg ikke kom hjem.

Hver lørdag eftermiddag klokken fem mødte skolens sangere i S.S.S. til indøvelse, under Vilh. Poulsens ledelse, af forskellige korværker, som vi med glæde præsenterede til den årlige koncert i gymnastiksalen, også til glæde for stolte forældre. Helt ringe har vore sanglige ydelser nu ikke været, for den 6. februar 1919 sang vi i forbindelse med solister fra den kgl. opera, bl.a. Tenna Frederiksen i Koncertpalæet under Carl Nielsens dirigentskab, hans dejlige HYMNUS AMORIS og fik ros af de optrædende kunstnere samt i pressen; ved en anden lejlighed medvirkede vi også ved en koncert i Domkirken. Disse musikalske udfoldelser her samt i skolens orkester virkede på mig både opmuntrende og inspirerende og bragte et friskt pust ind i et letbevægeligt drengesind, der nu og da kunne tynges ved tanken om alt det, der skulle indterpes, før studenterhuen kunne erhverves.

Den sidste eksamensdag i 1924 skulle jeg kl. otte om morgenen op i mit yndlingsfag historie, hvortil jeg grundigt havde forberedt mig, men udskudt de sidste 50 sider i samfundslæren til gennemgang natten forinden. En ekstra stærk kop kaffe tilberedte jeg med forvisning om, at denne drik ville holde mig vågen og min hjerne klar, men lige det modsatte blev tilfældet, for da jeg "et øjeblik" strakte mig og kastede et blik på studenterhuen, sov jeg blidelig ind og vågnede først ved en opringning ca. kl. 9 morgen fra skolen med forespørgsel om, hvorfor jeg ikke var mødt. I huj og hast afsted på cykel, blev stoppet af en betjent, da jeg forcerede et ellers spærret gadeafsnit og nåede hæsblæsende den afsluttende præstation, der kun gav mig g+ i stedet for det forventede ug. Som ved min indtræden i skolen havde min mor igen grebet ind, for da hun fandt mig fuldt påklædt og dybt sovende, tænkte hun, at det nok var det bedste for mig, fik min jakke listet af, dækkede mig til med et tæppe og slukkede lyset; men student blev jeg da.

Efter min afgang fra Schneekloths Skole fortsattes de glade sammenkomster med skolens lærere i det gamle apothekershjem indtil nogle få år før fars død i 1938; selv var jeg med i 1930, hvor undervisningsminister F.Borgbjerg, Schneeklothianer og student fra 1884 var inviteret med som tak for hans indsats for, at skolen kunne få sit gamle navn tilbage i stedet for Svanholm Gymnasium, som den benævntes fra 1919, da den blev statsgymnasium. Middagen forløb festligt, og i sin tale for skolen udtalte Borgbjerg, at kunne det gamle navn gøre lærere og elever glade og derved støtte et glad skolearbejde, så havde han nu udført sin mission og tillagde: "Hvorfor skal da børn ikke være glade for at gå i skole?"

Selv var jeg nok ikke glad hver dag under skolegangen, men i glad taknemmelighed mindes jeg skolen, der i højeste grad var med til at skabe et solidt grundlag for min senere uddannelse, og ønsker den held og lykke fremover i arbejdet med at forme og dygtiggøre dens elever til deres senere dont, her såvel som viden om i verden.

Schneeklothianer-Samfundet af 2. maj 1894 ønsker skolens rektor, lærere og øvrige personale samt elever et hjerteligt til lykke med de 125 år.

Kommandørkaptajn Thorkel Bjerre,
student fra Schneekloth 1924,
formand for Schneeklothianer-Samfundet af 1894.

Schneekloths Skole i halvtredserne.

Jeg havde oprindeligt startet denne lille beretning om mine skoleår på Schneekloth Skole in medias res, men ihukkomme min dansklærer Harald Rue, huskede jeg, at det ikke var den rigtige begyndelse. For mig har det været naturligt at tage enkelte lærere frem og fortælle lidt om deres måde at være på. Det er klart, at dette giver en vis slagside, idet det så bliver de lærere, som man selv anser for at repræsentere det ekstreme, der bliver omtalt, medens de lærere, der mindst havde en lige så stor indflydelse på en, bliver sat lidt i baggrunden - no harm meant. Om de episoder, jeg fremdrager, har nogen generel interesse, kan kun reaktionen vise, men det gør nu heller ikke noget, thi jeg er sikker på, at de elever, der gik på Schneekloth i halvtredserne, vil kunne nikke genkendende til dem.

Lad os sammen tage tilbage til 1. mellem. Kan I huske det skakbræt, som vi alle skulle lave i sløjld? Jeg sidder med det foran mig. Det skakbræt, som flere årgange sled med i 1. mellem. Vi måtte kun bruge saven. Lige store stykker træ skulle saves ud, farves gult og sort og stykkes sammen til de 64 felter, som udgør skakbrættet. Derefter en rød kant udenom, og tilsidst skulle der udhamres rækkenumre og søjlebogstaver. Det hele lyder som en let opgave, men det voldte os faktisk svære kvaler. Først dette at save de 8 stykker ud, så de kunne sættes sammen, så overfladen ikke lignede en pløjemark. Derefter skulle hvert af de 8 stykker indeles i 8 felter, der skiftevis skulle males gule og sorte - og her løb farven uvægerlig ud. Og endelig kom problemet med at udhamre tallene og bogstaverne, hvor man selvfølgelig glemte at de to rækker tal indbyrdes skulle stå på hovedet, idet de to skakspillere jo sad overfor hinanden og skulle kunne aflæse rækkenumrene uden selv at stå på hovedet. Alt i alt en opgave, der krævede ro og koncentration. Desværre var denne ikke altid til stede, idet sløjdlæreren Axel Jensen havde den for os ubehagelige væn, at hvis det udførte arbejde ikke til punkt og prikke svarede til hans forventninger, så blev han lettere ophidset, og vi fik drejet hårene ved bakkenbarterne om på en meget pinefuld måde. Nå, han kunne nu andet end løfte os op ved hårene, og mange har da også fået meget ud af hans undervisning i fransk og latin, hvis de ellers kom over den første fase, hvor frafaldet havde en tendens til at være ret så stort. Han var som taget ud af Scherfigs bog "Det forsømte Forår". Men det var han ikke ene om.

Da jeg mødte op på Schneekloth på Værnedamsvej i 1951, var der et lærerkorps, som for det meste bestod af enere - og det er vel faktisk forklaringen på, at jeg så relativt mange år efter stadig føler, at disse lærere har haft en afgørende betydning for mig. Thi det var naturligvis dem, der bestemte, hvilken atmosfære der kom til at råde, samt hvilken indstilling til tilværelsen der blev videregivet os. Schneekloth var dengang en ren drengeskole, og vi, der blev samlet i 1. mellem, kom fra de forskellige kommuneskoler på Frederiksberg, Vesterbro og i Valby. Det første år gik med at få etableret hakkeordenen, og selv om vi vel bryster os med, at vi var gode kammerater og havde et godt sammenhold, er jeg idag ikke så sikker på, at alle i klassen vil skrive under på det.

Der er tre ting, jeg erindrer mig fra mellemskolen. Undervisningen, numrene, som vi lavede, og fritiden. Af disse tre var fritiden den vigtigste for mig. Jeg var spejder, og det tog en del tid, men mest tid brugte jeg dog på håndbold, som jeg spillede i klubben, der var tilknyttet skolen. Alle, der har gået i mellemskolen i de år, vil kunne nikke genkendende til indholdet af de enkelte fag og vel også til navnene på de lærere, der underviste - det, der nok har været forskelligt fra klasse til klasse, har været det forhold, som klassen havde til den enkelte lærer. Bortset fra et par enkelte, der virkelig prøvede at lære noget, må det nok være rigtigt nu at konstatere, at vi andre levede fra dag til dag og prøvede på at komme fra den ene mellemskoleklasse til den anden med mindst mulig indsats. Man fandt jo hurtigt ud af, hvad de enkelte lærere lagde vægt på, og så kunne man prøve på at gardere sig, så godt det nu kunne lade sig gøre. Men når vi prøvede på kun at slippe så let fra det som muligt, så skyldtes det også, at undervisningsformen ikke altid inspirerede til større indsats. Dette var ikke, fordi lærerne ikke kunne deres stof og ønskede at give det videre til os, men mere selve den måde, hvorpå de prøvede at videregive deres kunnen. Med enkelte undtagelser blev det mere en overhøring og derfor en kontrol af, om man havde forberedt sig på sin lektie, end et forsøg på at videregive nogle ideer samt en vis mængde paratviden. For at nævne en undtagelse først, så havde Harald Rue en evne til at gøre os interesserede og formidle sine ideer. Denne evne bundede først og fremmest i hans syn på elever, som han prøvede på at behandle som levende væsener, der selv var i stand til at tænke, hvis de bare blev givet lejlighed dertil. Han kunne bedre end andre inspirere os i mellemskolen, og hans grundholdning til tilværelsen vakte en vis respekt, selv om der nok ikke var mange, der kunne følge ham i den, og helt svært blev det, da han forsøgte at retfærdiggøre russernes indmarch i Ungarn i 1956. Gennem mellemskolen havde vi Gundolf i skrivning, Prior i religion, Kiilerich i geografi, Bendt-Nielsen i fysik, Bruun i gymnastik, Kongshøj Larsen i historie, Høvring i biologi og tegning, Sten i engelsk og Busk Jensen i matematik. Dansk og matematik var selvfølgelig to af de vigtigste fag - og hvilke to modsætninger var ikke vore lærere i disse fag. Busk Jensen var bestemt ikke afholdt af mange, men han gjorde nu heller ikke noget for at blive det. Det var en samling nervøse elever, der ventede på, at han skulle komme og undervise. De fleste gange gik det da meget roligt til, men han kunne have sine dage, hvor han kun ventede på et påskud til at fare i flint, og ve den arme synder, det gik ud over. Desværre havde det en meget negativ effekt på vores forhold til matematikken, som selv ikke Bjerrum havde held til at ændre i gymnasiet, selv om han gjorde sit bedste, og det er kun min egen forståelse for nødvendigheden af det og andres indføring, der har fået mig til at kaste mig over matematikken. Men hvis Busk Jensen kunne skræmme en fra matematikken, så kunne kongshøj Larsen til gengæld få en gjort interesseret i historie. Vi kunne være nervøse eller uinteresserede i mellemskolen, men kedeligt var det aldrig.

Gymnasieårene var en herlig tid, og især var 2. g vel nok det bedste. Dette skyldtes, at man var sikker på at blive færdig, spillede skolekomedie, lærte noget og endnu ikke var blevet smittet af den nervøsitet, der greb ikke mindst lærerne, da man kom i 3. g. Det var nervøsiteten for, om man kunne klare studentereksamen. Det var åbenbart, at det ikke alene var et prestigespørgsmål for eleverne, men så sandelig også for lærerne - det var regnskabets time.

Vi var en ret homogen gruppe, der startede i 1. g, thi vi var ikke færre end 14 fra samme mellemskoleklasse, der i 1955 begyndte i 1. g mat. Der kom nye elever til, og det må have været hårdt at blive accepteret og indgå på lige fod med os veteraner. Men for den, der holdt ud, blev det da også nogle begivenhedsrige år. Selv om vi mere eller mindre havde de samme lærere, så skete der en omrokering. Således fik vi Bjerrum i matematik og Busk Jensen i fysik og kemi. Det var noget af en omvæltning, selvom det dog kun var, indtil første karakterbog skulle tages med hjem, at vi levede i den vildfarelse, at vi kunne tage det mere afslappet i matematik. Og fysik og kemi fortsatte som matematikken i mellemskolen, bortset fra at Busk Jensen dog prøvede på at betragte os med lidt venligere øjne.

Men selvom vi syntes, at vi bestilte en hel del, så var der dog pusterum. Vi havde nemlig Kongshøj Larsen både i fransk og historie, og det medførte, at vi gemte alle vore vitser, historier etc. til fransktimen, hvor vi så hver gang startede timen med "Smånyt fra inderkredsen". Her opnåede vi en virtuositet til at bakke hinanden op og supplere hinanden med historier, så vi ofte kunne få det meste af en time til at gå uden fransk, og når vi så endelig kom igang, var der endnu mange måder, hvorpå man kunne undgå at blive hørt. Først skulle Gustav (Lehnert) høres - det krævede folket. "Ingen time uden Gustav", lød folkets råben, og svaret var da også hver gang "Vox populi, vox dei". Men hvis man var trængt helt op i en krog, kunne man altid som en sidste udvej rejse sig op og begynde at samle 25 øre ind fra hver, inklusive Kongshøj, til "negerboller med afklippede negle", eller man kunne begynde et modeshow, hvor man sammenlignede slips. Men når alt var udtømt, og man skulle igang med at oversætte den franske tekst, så var der selvfølgelig altid kammeraterne at falde tilbage på. Men de udnyttede selvfølgelig også situationen, og jeg er mere end en gang blevet udleveret, når en har tilhvisket mig "hest" i stedet for "hår". Vi vidste alle, at regnskabets time måske ville komme - og den kom, idet vi skulle op i fransk til studentereksamen. Nå, vi tog resultatet med oprejst pande - det havde faktisk været det værd.

Nu om dage er der cafeteria på de nye gymnasier. Det var der ikke dengang. Da havde man sin madpakke med og kunne så købe en kvart mælk eller en sodavand hos pedel Jensen, der havde udsalg under trappen ved indgangen til gymnastiksalen. Maden

blev så spist i klasseværelset med de konsekvenser, dette kunne få. Selv er jeg ikke et godt vidne til denne del af skolegangen, da jeg højst har spist lo gange på skolen i hele min gymnasietid. Dette skyldes, at da jeg gik i 4. mellem, kom min mor i en kort periode på hospitalet, hvorfor jeg fik en seddel med til rektor med en forespørgsel, om jeg kunne få lov til at tage hjem og spise i spisefrikvarteret, da det af en eller anden grund var mest praktisk. Dette fik jeg lov til, og de første par dage skulle jeg da også have en seddel fra rektor om, at det var i orden. Denne seddel var nødvendig for at komme forbi gårdvagterne, men da dette havde stået på i nogle dage, nikkede vi bare til hinanden, når jeg tog min cykel og trak den gemmen gården for at sætte kursen hjemad til de varme rester. Og sådan nikkede vi til hinanden resten af min skoletid.

Spisefrikvarteret var ikke det eneste tidspunkt, hvor jeg kunne pleje mine interesser. Jeg havde således en tandlæge og en præst, der var mine beskyttere. Jeg gik til tandregulering, da jeg begyndte i 1. mellem, og jeg gik der stadig, da jeg blev student. Man kan sikkert diskutere resultatet, thi hvis jeg skulle have været der hver eneste gang, jeg stod på timesedlen til det, så burde jeg have en sand perlerække, hvilket jeg langt fra har. Det var det samme med præsten. Jeg må vist være den, der har gået længst tid til konfirmationsforberedelse i kongeriget Danmark - efter at jeg var blevet konfirmeret. Alle var selvfølgelig klar over mine og andres små svinkeårinder; men det skønne dengang var, at der på skolen var nogle usagte normer, hvis overholdelse gjorde tilværelsen lettere for alle parter. Det, som jeg husker og værdsætter ved Schneekloth, var dens fleksibilitet og forståelse, der forhindrede, at tingene tilspidsedes således, at de kunne have haft traumatiske virkninger. Det var undervisning og frihed under ansvar. At jeg ikke har været den eneste i min klasse, der har haft den opfattelse, fremgår også af eksistensen af "Det gule slips¹ legat". Vi følte hver især, at vi gerne ville lade vores glæde ved skolen gå videre til kommende årgange og prøve at gøre dem klart, hvad vi havde oplevet, så derfor indstiftede vi dette legat, der gives til en, der besidder de F'er, som vi selv følte, vi nu og da besad, nemlig det at være Fræk, Frimodig og Fribåren.

Tre år på Schneekloth.

Hvorfor blev det Schneekloth? Var det p.g.a. de fede fester, fordi far var gammel Schneeklothianer, fordi skolen havde det mindst røde ry eller fordi skolens beliggenhed var passende?

Kom her det gjorde vi i hvert fald. Efter tre år er meget (ikke mindst grammatiske undtagelsesregler og matematiske formler) gået tabt, men ét står skrevet skarpt i erindringen, og det er den første skoledag. Kommer jeg i klasse med nogen, jeg kender? Kan jeg klare latinen/matematikken? Hvordan er de andre i forhold til mig? Jo, betænelighederne og tankerne om de andre var mange. Så kom vi til den første samling, som var begyndelsen til en lang række, der skulle føre til den endelige. Men så langt tænkte vi ikke dengang. Vi havde travlt med at høre om Ploug's æggemadder som bogmærker og spejde efter gamle kammerater.

Skolen, den var altså ikke til at finde ud af. To gårde som man løb i ring omkring på lange glasgange. Senere fandt man ud af, at det der med glasset ikke var det mest energibesparende og isolerende. For øvrigt kunne jeg også godt tænke mig at få fat i arkitekten, for han har vist aldrig prøvet på en stegende varm sommerdag at sidde sammen med 25 mennesker i et lokale med en lang række vinduer, hvoraf kun ét kan åbnes. Et plus på skolen var dog slikboden. Vi fandt forbløffende hurtigt ud af at spise den dårlige matematikkarakter væk.

Og lærerne. Der var ikke så få forventninger til dem, foruden at historierne, der verserede om dem, også var talrige. Og ondulere os nybagte gymnasiaster det kunne de. Jeg har aldrig følt mig så dum, som da en lærer fortalte os, hvad der forventedes af os, og forklarede indledningen til en af lærebøgerne. Altså ikke fordi han nogensinde havde haft elever, som havde fattet det den første gang, men det kunne jo være, at vi var den unikum-klasse. Senere lærte vi, at de var nødt til at have lidt at falde tilbage på, når vi begyndte at råbe for højt om §25.

Ikke kun var l.g lektieræssets og den manglende selvtillids tid, men den var også garderobeforelsernes (og forargelsernes) storhedstid sammen med en flittig festdeltagen.

Egentligt varede det for de fleste meget længe før de faldt til, hvilket nok ikke så meget skyldtes gymnasiet som den manglende forberedelse til gymnasietilværelsen fra folkeskolen og den tilsyneladende manglende kontakt mellem disse to instanser.

2.g var nok det år, som der vil blive husket mindst fra. Værens år. Man skulle bare gå her, og lektierne var nødvendige for eksistensen. Det blev en blanding af Platon, rapporter, årskarakterer, irritation over manglende plads i cykelkælderen, erhvervsarbejde og engagementer af forskellig slags uden for skolen. Et stort lyspunkt i dette år var det forbedrede forhold til lærerne, hvilket nok kom af, at vi havde specialiseret os og var mere interesseret i undervisningen.

I 3.g dalede aktivitetsniveauet kraftigt i 1. halvdel. Hvad vi ikke når i dag, når vi i morgen, blev mottoet. Det hele blev mere afslappet. Vi undrede os samtidig over, hvor små og yngreudseende 1.g'erne var. For sådan havde vi i hvert fald ikke set ud. 3.g blev mest en arbejden hen imod den store gallaafslutning. Det forsømte pensum skulle indhentes, opgivelserne skrives, og man skulle lige gennem den periode, hvor man opdagede, hvor lidt man egentligt kunne huske. Men til sidst vil vi stå der med eller uden hatten på. Det har været de 3 år. Hvad vil det faktiske resultat så blive? Det er meget individuelt. For nogen en adgangsbillet, for andre en viden som de har fundet ud af at bygge videre på, og for andre igen tre års skolegang bare for at have noget at lave. Men Schneeklothianere vil vi allesammen blive. Om der er nogen speciel ånd over det, ved jeg ikke, men jeg tror, at vi alle, når vi i fremtiden møder nye studenter fra Schneekloth, vil bemærke dette og tænke tilbage på vores egne oplevelser, hvoraf det sikkert kun er de gode, der er blevet tilbage.

Anne Gottwald påbegyndt undervisningen på Schneekloth 1.8.1976.

Mit første halve år på Schneekloth.

Jeg begyndte på Schneekloth's Skole efter sommerferien sidste år, og ingen var forundret over at jeg skulle vælge at begynde på en uddannelse i stedet for at søge job. Mine forældre har altid ønsket, at jeg ville prøve på at opnå den uddannelse, de ikke selv havde mulighed for at få, og da jeg efter folkeskolen alligevel ikke vidste, hvilket job jeg kunne tænke mig, var Schneekloth et udmærket valg.

Jeg blev imponeret, da jeg så mig om på skolen første gang, og selv om jeg ikke har været på andre gymnasier, tør jeg godt sige, at Schneekloth er førsteklases. Den hyggelige atmosfære er en væsentlig grund til mit synspunkt. Skolens et-plans opbygning er storartet, og med de udendørs konstruerede haver minder Schneekloth lidt om de amerikanske high schools.

Jeg kom i en klasse, der med 27 elever blev en af de største på skolen, men det gjorde ikke noget, da de fleste var piger; men set fra pigernes side kan det godt være krævende for sammenholdet, at de er så mange.

Jeg havde hørt fra nogle venner med erfaringer, at der ville blive en masse hjemmearbejde at beskæftige sig med, men det afskrækkede mig ikke, selv om jeg ikke har tillagt mig den største arbejdsvilje.

De første måneder var da også yderst behagelige, med bl.a. introduktionstur, hvor klassen skulle rystes sammen. Lektier var der ikke mange af. Lærerne sagde, at vi skulle foretage en blød overgang fra folkeskolen til gymnasiet.

Lektielæsningen var også ændret og foregik nu mest med at slå op i ordbøger, såsom fransk, tysk, engelsk og latin, trivielt arbejde, der måtte gøres, selv om min favoritdisciplin altid har været det skriftlige arbejde.

Lektierne kom da også, og mit ugeprogram blev hårdere og hårdere, men som altid, når det er hårdest, dukker en eller anden ferie op, denne gang var det efterårsferien, og efter en sådan har man fået nyt blod på tanden, og så går det hele meget lettere.

Jeg har stiftet bekendtskab med en masse positive ting efter min start på Schneekloth. Det er bl.a. arrangementer, som jeg formoder bliver lavet, for at eleverne skal være gladere for at gå på skolen. Fester bliver afholdt med få ugers mellemrum, og ofte med levende orkester, og det er sådanne arrangementer, der er gavnlige. De giver os elever en oplagt chance for rigtig at slå os løs, og det kan være tiltrængt efter en uges hårdt arbejde. Fællestimerne er også kærkomne chancer for at glemme alt om pædagogik, latinske gloser, osv.

Men nu skal jeg jo ikke få selve undervisningen til at lyde, som om den er elendig. I sammenligning med folkeskolen er den langt mere interessant, og det er der forskellige grunde til. For det første er det rart, at mine klassekammerater ikke er interesserede i at spolere undervisningen, ligesom de altid har været, men det kunne man vel forvente, da det er af egen interesse, de har valgt at gå på gymnasium. En anden årsag er, at lærerne på grund af deres højere uddannelse har et bedre overblik end folkeskolelærerne, selv om det nu godt kan være lidt ensformigt altid at følge gymnasielærernes ofte temmelig "tørre" undervisning.

Men alt taget i betragtning, så har jeg foreløbig ikke fortrudt mit valg, for jeg morer mig udmærket ind imellem, men det er også en nødvendighed, hvis hele gymnasietiden skal kunne gennemføres tilfredsstillende. Med min store sympati for Schneekloth og med tanker om en studentereksamen i baghovedet, kan og skal jeg nok ræset de sidste to et halvt år, men det forudsætter så, at skolen og lærerne fortsætter på samme måde, som de har gjort i det første halve år.

John Lindegaard påbegyndt undervisningen på Schneekloth 1.8.1978

Nedenstående har til hensigt at skabe lidt debat og - især - modvirke den tendens til selvhøjtidelighed og selvtilfredshed, som så ofte præger officielle års- og jubilæumsskrifter. Det er ikke altsammen lige behagelig læsning, og den indsamlede har til tider følt sig lidt som kloakrotte. Alligevel er det nok ganske gavnligt, til tider at høre, hvad der siges om os - det sure med det salte.

EH

HVAD SIGER DE OM OS UDE I BYEN ?

Schneekloth er en snobbeanstalt! (Det "fine", fremmedartede navn giver associationer til eksklusive privatskoler).

Schneekloth er et sted for morakkere og karakterjægere!

- eller

Schneekloth er stedet, hvor ansvarsbevidsthed og arbejdsmoral værdsættes efter fortjeneste.

Schneekloth er en skole, hvor man intet mærker til de senere års pædagogiske landvindinger.

- eller

På Schneekloth spilder man ikke tiden med uvedkommende eksperimenter i gruppedynamik o. lign.

Schneekloth er en skole, hvor lærerne indoktrinerer eleverne politisk med de rødeste røde synspunkter.

- eller

Schneekloth er en skole, hvor lærerne indoktrinerer eleverne politisk med de sorteste sorte synspunkter.

-eller

Schneekloth er en skole, hvor man lukker øjnene for de politiske realiteter.

Schneekloth er en skole, hvor rektor og lærerne tromler beslutninger igennem uden hensyntagen til elevernes og deres organisationers ønsker.

- eller

Schneekloth er en skole, hvor eleverne kender deres plads, og ikke spilder tiden med intetsigende diskussioner omkring farven på WC-papiret.

På Schneekloth er sportsbegivenhederne den eneste form for kulturel aktivitet med reel opbakning og slagkraft. Måske fordi elever søger hertil for sportens skyld og andetsteds hen efter musikke aktiviteter.

- eller

På Schneekloth har man forstået, at en sund sjæl i et sundt legeme er mere værdifuldt end opdræt af intellektuelle tremekalve.

På Schneekloth holdes de yngre lærere nede af en mafia af veteraner fra den gamle skole.

- eller

På Schneekloth kan ældre, erfarne pædagoger snart ikke få et ord indført for højrestede yngre kolleger.

- eller

På Schneekloth har fløjene sat hinanden skakmat

- eller

På Schneekloth spilder lærerne ikke tiden med generationskonflikter, - de passer deres job.

På Schneekloth har eleverne så travlt med at opretholde indbyrdes skel (gymnasium overfor HF, 3. g over for 2. g over for 1. g. matematikere over for sproglige, at der næsten ikke bliver tid og lejlighed til samarbejde.

- eller

Eleverne repræsenterer alt i alt så væsentlige, forskellige interessegrupper, at man ikke med rimelighed kan forvente nogen større grad af aktivitet fra deres side.

På Schneekloth bør man ikke forveksle de lidt blege farver og de låste døre med mangel på "miljø".

- eller

Skolens ydre udformning giver associationer til fabrik eller endda: minkfarm.

- eller

Schneekloth er en skole i eminent harmoni med sine omgivelser.

GRUS I SOCIALISATIONSMASKINERIET.
Om forsømmelser, skole & samfund.

I de senere år har der været en voldsom debat om folkeskolen. På det politiske plan er det især sket omkring de forskellige lovinitiativer til en ny folkeskolelov, der var fremme i begyndelsen af 70'erne, og den del af debatten kulminerede i 1975 med vedtagelsen af det socialdemokratiske lovforslag. Vedtagelsen skete med et bredt flertal, og fra politisk hold håbede man med denne vedtagelse på ro omkring folkeskolen. Omkring gymnasiet har der ikke stået samme blæst. Der kom en mindre reform i 1971, og en reform af gymnasiet er kun blevet omtalt i meget vage vendinger fra politikernes side. Der har heller ikke været den samme offentlige debat omkring gymnasiet af emner som "elevernes elendige kundskaber, når de forlader skolen", lærernes indoktrinerung af eleverne i venstreorienteret retning", eller af noget som i folkeskole-sammenhæng kaldes "disciplinkrise". Den manglende debat kan skyldes en række forskellige forhold: der er ikke så mange forældre, der ved lige så meget om gymnasiet som om folkeskolen, og derfor er der heller ikke så mange, der har følt sig kompetente til at ytre sig. De fleste mennesker har jo den opfattelse, at fordi de selv engang har gået i skole, så kan de også udtale sig om skolen i dag. En anden faktor er, at det stadig er forbundet med social prestige at få afgang til gymnasiet, og den prestige underminerer man vel ikke selv ved at kritisere.

Til gengæld for en manglende offentlig debat om gymnasiet har der været, hvad man kunne kalde en intern debat. På lærerværelser, på møder og i mange faglige tidsskrifter har gymnasiets lærere selv diskuteret pensakrav, sammenhængen mellem fagene, undervisningsformer, forholdet mellem gymnasiet og samfundet, og det er ofte sket under en overskrift som "Krisen i gymnasieskolen". Ud over denne debat har der været nogle analyser af det danske uddannelsessystem i en samfundsmæssig sammenhæng. En lang række af de analyser er nået til det resultat, at skolen generelt i en samfundsmæssig sammenhæng har to funktioner: den skal gennem undervisningen give eleverne nogle kundskaber, som de kan bruge, når de kommer ud på en arbejdsplads, eller som en erhvervsmæssig eller højere uddannelse kan bygge videre på, og de skal lære en bestemt adfærd, så de kan begå sig som lønmodtagere. De færreste starter jo som direktører. Indlæringen af adfærd kaldes socialisation, og noget af det eleverne skal lære for at kunne klare et job er, at man skal møde præcist og gøre sit arbejde færdigt til tiden, at en aftale skal holdes, man skal optræde beskedent og behersket over for overordnede og man skal gøre, hvad man får besked på uden at stille for mange spørgsmål. Også selv om man synes, det er meningsløst. Samtidig skal eleverne lære at opføre sig som selvstændige individer, og at man skal kunne argumentere for sine synspunkter ikke bruge vold, hvis man er utilfreds med noget. Det hele løser

sig nok, hvis man snakker om tingene. Umiddelbart lyder det meget rimeligt, at eleverne skal lære at opføre sig sådan i skolen, men det er ikke rimeligt under alle omstændigheder, bl.a. fordi dyder som punktlighed, beskedenhed, beherskelse, ikke-vold i en lang række tilfælde er udtryk for at man er offer for tvang eller magt, og fordi nogle af de dyder er klassespecifikke. Det at kunne argumentere, at kunne beherske sig og optræde beskedent og samtidigt selvstændigt er en adfærd, man kan derfor tale om, at skolens socialisation er borgeligt præget. Skolen forsøger altså at lære eleverne en borgerlig adfærd; men det går dårligere og dårligere. Flere og flere elever har svært ved at klare kravet om punktlighed, de afleverer skriftlige arbejder for sent, og nogle afleverer slet ikke. De, der afleverer for sent, bliver nødt til at forsømme nogle timer eller en dag for at indhente det skriftlige arbejde, og så kommer de bagud mundtligt. Nogle elever bliver væk fra skolen, når de har lyst, og andre bliver bevidst væk fra timer, som de ikke gider overvære. Her er en gruppe elever, som skolen ikke kan lære, at man skal gøre sin pligt, at man skal yde, før man kan nyde. Det samme gælder den gruppe af elever, som spekulerer i forsømmelsesprocenter ved at regne ud, hvor meget de kan tillade sig at blive væk uden at blive varslet. På trods af den sidste elevgruppe bliver resultatet, at flere og flere elever bliver varslet, først mundtligt, siden skriftligt; men effekten er ikke særlig stor, for antallet af elever, der ikke af skolerne indstilles til studentereksamen pga. forsømmelser, stiger støt. Frygten for den overordnede rektor, er øjensynlig ikke stærk nok, og frygten for konsekvenserne er det heller ikke.

Der er oftere og oftere uro i timerne, elever rejser sig pludseligt og forlader lokalet for at vende tilbage minutter senere, og flere og flere elever møder uforberedte til timerne. Også her kniber det for eleverne at opføre sig borgerligt. Pligten kalder ikke, og det skorter på den beskedne optræden over for foresatte. I de første lektioner om morgenen er det mere og mere almindeligt, at elever dukker op midt i timen, eller at en fjerdedel af eleverne mangler. Til gengæld kan man som lærer møde dem på gangen senere på dagen. Det har blot været svært at komme op om morgenen. Det sidste nye er elever, der rejser sig fra timer om eftermiddagen for at nå en bus 20 minutter før, så de kan komme hurtigt hjem. De har næppe forstået meningen med hele systemet: at skolen skal ligne en rigtig arbejdsplads, hvor man skal arbejde til klokken ringer. Rundt om i landet får gymnasiernes bygninger også flere og flere skrammer. Og det skyldes ikke kun slid. Nogle elever må mere eller mindre bevidst have sparket til en dør, skruet en skrue løs eller bøjet loftsplader. Man kan selvfølgelig også forestille sig, at det er sket i distraktion; men selv det må kræve en forklaring.

Disse træk - og der kan nævnes flere - danner et foruroligende billede af gymnasiet i dag, og jeg kan forestille mig, at folk uden for gymnasieskolen kunne føle sig fristet til at sammenligne disse forhold med folkeskolen og tale om "en disciplin Krise i gymnasiet", og det skal ikke være nogen hemmelighed, at udtrykket også har været anvendt blandt gymnasielærere, omend med nogen forsigtighed.

For tilhængere af teorien om en disciplin Krise er en løsning på problemet nem nok. Disciplinen i gymnasiet skal strammes igen, og det skal rektor og lærerne sørge for, og hvis de ikke kan klare opgaven, så må politikerne gennem folketinget og direktoratet gøre det. Og det krav vil sikkert blive rejst i offentligheden om ikke så længe, ligesom det er blevet rejst under debatten om folkeskolen. Men det krav vil man næppe komme langt med, og jeg vil i det følgende forsøge at beskrive hvorfor.

Kaster man et blik ud af skoleindgangen, opdager man to andre socialisationsfaktorer af betydning for eleverne: familien og kammeratskabsgruppen eller-grupper. Kun den første skal der siges noget om her. Gennem opdragelsen i familien har eleverne som børn lært bestemte normer og holdninger og en bestemt adfærd, og som hjemmeboende unge er de stadig underlagt forældrenes indflydelse. Et generelt indtryk af opdragelsen i familien er, at den i de senere år er blevet mindre autoritær. De færreste familiefædre giver ordre og påbud om det ene og det andet, og de, der gør det, kan ikke regne med, at de bliver adlydt af børnene eller de unge uden diskussion. Samfundsmæssigt hænger det sammen med, at den faderne autoritet er blevet undermineret. De fleste fædre er lønmodtagere i dag. De besidder ikke en autoritet og respekt på deres arbejdsplads som faderen i den gamle borgerfamilie, der var selvstændig eller embedsmand, så en fader i dag har ikke den autoritet uden for hjemmet at trække på. Det mærker unge hurtigt, når talen i hjemmet falder på forhold på faderens arbejdsplads og samtidig opdager de, at man ikke altid er en autoritet, blot fordi man er voksen. En anden baggrund for faderens autoritet i hjemmet tidligere var, at hans indtægt var det økonomiske grundlag for familiens eksistens. I dag er det meget almindeligt, at også moderen er med til at forsørge familien, og derfor kan faderen næppe disponere økonomisk uden at diskutere med moderen. Også her ser de unge, at faderen ikke er en absolut autoritet; man kan diskutere med ham, og derfor kan man selvfølgelig også diskutere med ham, når han mener, at man skal være hjemme kl. 1 fra en fest, eller når han siger, at man ikke må tage med nogle kammerater på week-end i et sommerhus. Samtidigt er den aldersklasse, som eleverne på et gymnasium tilhører, inde i puberteten. I den periode af et menneskes liv begynder en frigørelsesproces fra forældrene. Det giver sig ofte udslag i et oprør mod hjemmets autoritet, faderen, el-

ler mere bredt hjemmet som autoriteten, og i et opgør med hjemmets normer og holdninger. Hvis holdningen til den unge i hjemmet har været meget autoritær, kan denne frigørelsesproces forløbe meget voldsomt, for der er meget at reagere imod.

De erfaringer og holdninger har eleverne med i skole, og de spiller ind i forholdet mellem elever og lærere. Læreren spiller som den voksne faderens rolle, og det er en del af lærerrollen. Den enkelte lærer kan vælge at forholde sig til rollen på to måder: han kan fremtræde som den voksne med den vaklende faderlige autoritet, eller han kan bryde den, være kammerat f.eks. Begge lærertyper findes i gymnasiet, og det er sikkert en del af problemet, at de lærerholdninger, eleverne møder, ikke er ens. Men det mest afgørende er, hvordan eleverne i hjemmet har lært at opføre sig over for voksne, socialisationen i skolen, i gymnasiet, bygger på socialisationen i hjemmet. Hvis hjemmet ikke har autoritet over for eleven, så kan skolen ikke have det, så mennesker, der vil tale om en disciplinkrise i gymnasiet, må nødvendigvis tale om en disciplinkrise i hjemmene.

Ud over en social rolle som familiemedlemmer og skoleelever har eleverne en rolle som forbrugere. Som skoleelever og forbrugere er de underlagt en af de væsentligste modsætninger i det danske samfund: den modsætning vi alle lever under mellem arbejdstid og fritid. At den modsætning er svær at bære kommer til udtryk i den almene forestilling, at de bedste job er de, hvor arbejde og fritidsinteresser falder sammen, at have sin hobby som arbejde. For de mange, hvem det ikke er forundt, er fritiden den positive tid og arbejdet et nødvendigt onde, hvor man må skaffe sig penge, så man kan leve og få råd til at slappe af.

Den opdeling mellem arbejdstid og fritid har også nogle psykologiske konsekvenser. I forbindelse med arbejde kræves driftsbeherskelse og behovsudskydelse, mens fritiden appellerer til lyst og umiddelbar behovstilfredsstillelse. Det nytter ikke en morgen, hvis familien lige pludselig har det hyggeligt, at ringe til arbejdspladsen og sige, at man desværre ikke kan komme i dag, familien har tænkt sig at tage i skoven. Omvendt lokkes allehånde lyster i fritiden, og det bugner med underholdningstilbud alle steder. I fritiden kan man være sig selv, når man har sin nye Baron-skjorte på; når man ligger i et badedas-skumbad, har man ingen pligter, man kan rigtigt forkæle sig selv, med en flaske rødvin får man sine hedeste drømme opfyldt lørdag aften, efter at de er blevet opfyldt fredag i et nyt disco mode-dress. Denne evindelige appel til lyst, der foregår gennem reklamer, påvirker eleverne som den påvirker alle andre; men især unge er målgruppe for reklamepåvirkning, fordi reklamebranchen ved, at de ofte er usikre. Den påvirkning kan man ikke tillade sig at

se bort fra, hvis man vil diskutere disciplinkrise i gymnasiet. Mod socialisationen i skolen, der på samme tid kræver afkald på lyst og arbejde som pligt, arbejder ude i samfundet en socialisation af eleverne til gode forbrugere, der holder produktionen i gang ved at købe, hver gang de har lyst og råd. Og hvis eleverne så bare fik penge for at gå i skole, så de kunne købe nogle af alle de forjættende varer, så ville socialisationen i skolen gå meget lettere. Men gymnasiet kræver, at de skal kunne beherske sig i hvert fald tre år, før belønningen, den gode studentereksamen, kommer, samtidigt med at det kan være tvivlsomt, hvad den kan bruges til i en periode med adgangsbegrænsning. Det er på den baggrund ikke helt uforståeligt, at nogle elever foretrækker at lave noget andet en onsdag aften end at skrive fysikrapport, blæksmatematik, eller dansk stil.

Hvis man ser på lærerne, så vil de som gruppe næppe kunne genindføre en disciplin af den art, som folk uden for skolen forestiller sig, der skal til. Ikke alle lærere tolker krisesymptomerne som udtryk for en disciplinkrise; mange mener snarere, at det er et spørgsmål om at kunne motivere eleverne, og at man ikke når langt med tvang. Det betyder, at det ikke vil være muligt at samle lærerne på de enkelte gymnasier om en fælles linje, og de mindste-mål, som man ville kunne blive enige om, ville kun få ringe effekt. Når lærernes holdning til elever, der f.eks. ikke afleverer opgaver til tiden, ikke er konsekvent, så vil det for det første skabe forvirring blandt eleverne, og for det andet vil eleverne kunne spille de enkelte lærere ud mod hinanden, sådan som de kan gøre det i dag.

Betragter man krisesymptomerne som udtryk for en socialisation, der går dårligt, således som det er sket i artiklen her, skal man ikke vente hjælp fra lærernes side. Selv om det er rigtigt, at den socialisation, der foregår i gymnasiet, er borgerlig, så foregår den ikke helhjertet. Det enhedspræg over lærernes holdning til den højere kultur, den almene dannelse, til de borgerlige dyder og selve begrebet autoritet, som man f.eks. kan finde i Scherfigs roman "Det forsømte Forår" eksisterer ikke på noget gymnasium i dag. Det skyldes en række forhold: En del af den nye generation af lærere kommer i dag fra arbejderklassen og den lavere middelklasse, og de har derfor ikke selv den borgerlige dannelse som baggrund. I studietiden har de selvfølgelig mødt den, og de har også været tvunget til at tilegne sig den langt hen ad vejen for at kunne begå sig i uddannelsessystemet på universiteterne især inden for humaniora: dansk, historie, oldtidskundskab og sprogfagene. Men det er ikke sket ukritisk, og det hænger bl.a. sammen med disse læreres personlige erfaringer fra deres egen gymnasietid. Som gymnasiast fra 50'erne og begyndelsen af 60'erne må nogle af disse lærere have oplevet den borgerlige dannelse som et undertrykkelsesmiddel, når lærere kunne sidde og snakke

indforstået med elever med en borgerlig baggrund om den højere kulturs hovedværker og velsignelser. Nogle af disse erfaringer og en del af den kritik blev forløst i studenteroprøret i 1968. Med studenteroprøret dukker en anden forklaring på den halv-hjertede borgerlige socialisation i gymnasiet i dag op. En del af de yngre lærere ved gymnasierne i dag var studenter i 1968 og oplevede begivenhederne og omvæltningerne. Her lever nogle tanker, normer og holdninger videre, der gør det svært helt at identificere sig med en borgerlig uddannelsesinstitution som gymnasietskolen. Hvordan kan man optræde autoritært, når man selv har været med til at vælte autoriteter som lærere og professorer, og hvordan kan man henvise til systemet, sige, at sådan er systemet, når man selv på et tidspunkt har været med til at ændre et, fordi man opdagede, at systemer ikke falder ned fra himmelen, men er skabt af mennesker? Man kan heller ikke mere undlade at argumentere med elever om systemets indretning, fordi man selv engang har krævet, at et system som universitetet eller det såkaldte samfund skulle kunne give argumenter for dets berettigelse og viselige indretning. Og i det øjeblik man som lærer accepterer, at det er nødvendigt at argumentere for systemet, så har det tabt en del af sin autoritet, og det samme har læreren, hvad eleverne selvfølgelig godt ved. Som konsekvens heraf vil mange lærere godt diskutere gymnasiet med eleverne, blot eleverne kommer med en velformuleret kritik og ikke opfører sig voldeligt eller bare fysisk uroligt. I det øjeblik, en lærer har ytret noget i retning af det sidste over for en gruppe elever, opdager han til sin store overraskelse, at han nu lægger en holdning for dagen, der hører til i den borgerlige socialisationsform, hvor han før ikke gjorde det. Så modsætningsfyldt kan lærere opføre sig dagligt, og på den baggrund er det ikke mærkeligt, at socialisationen ikke går så godt.

Mange af de værker, der kaldes klassikere af den forrige generation, fordi de har været en del af den kultur, som mennesker med en borgerlig dannelse havde kendskab til, er det som lærer svært i en række fag personligt at stå inde for. I studenteroprøret indgik også fagkritik, og den kritik var rettet mod selve formidlingen af det borgerlige dannelsesideal, som den fandt sted gennem litteraturen. Lærere med baggrund i studenteroprøret vil ikke uden en vis distance kunne undervise i klassiske værker, og det vil eleverne kunne mærke, og det er også svært at godtgøre det rimelige i at gennemgå dem.

Det eneste argument, man har, er, at de værker har historisk interesse, fordi de viser, hvordan særlige, privilegerede lag i den danske befolkning engang følte og tænkte. Forsøger man som lærer at læse f.eks. Oehlschlägers "Guldhornene" op i en dansktime, må man for det første forberede eleverne godt ved at sige, at de må forestille sig, hvordan en skuespiller

i gamle dage ville have gjort det, og dernæst må man selv spille rollen som Poul Reumert, hvis det er den version, man har en erindring om. Således er opdragelsen i borgerlig kultur blevet til kuriositeter eller historiske dokumenter.

En sidste faktor af betydning for, at socialisationen i gymnasiet er borgerlig, men ikke er det konsekvent, er af brede samfundsmæssig art. Et blik på folketingets sammensætning viser, at det danske samfund ikke mere udgør en enhed. Politisk er interessegrupperne blevet mange og mere snævre, og selv om man kan dele folketinget over i to ideologiske hovedgrupper, de borgerlige og socialisterne, er også den ideologiske spredning stor. Det er dels udtryk for stor ideologisk forvirring hos mange mennesker dels et tegn på, at der er gået skred i opfattelsen af mange normer og værdier. Resultatet er, at nogle mennesker søger at fastholde det, de kender til: kristendommen, kongehuset, Danmark som det var, respekt for autoriteterne, ægteskabet, højtiderne, mens andre ikke aner, hvordan de skal gribe julen an, eller betragter højtiderne som en kærkommen lejlighed til at komme sydpå. En tredje gruppe forsøger energisk at nedbryde kønsrollerne, at underminere ægteskabet ved at leve papirløst eller i kollektiver. Der er også grupper, der betragter sig som undertrykte og derfor gør oprør, forbrugergrupper med en kritisk indstilling til vores fødevarer, og samtidig er alle dele af vores miljø til debat.

På trods af den store arbejdsløshed er ikke alle i det danske samfund enige om, at det i sig selv er et gode at arbejde, at det er lige meget, hvad man laver, ligesom der er mennesker, der mener, at man i hvert fald ikke skal bestille for meget; for det øger kun profitten hos kapitalisterne. Flere og flere mennesker stiller krav om en meningsfuld beskæftigelse, og de krav smitter af på eleverne i gymnasiet, på samme måde som de mange angreb på autoriteter og normer ude i samfundet gør det. Også lærerne som gruppe betragtet er en del af den politiske og ideologiske forvirring i samfundet. Lærergruppen er næppe så homogen, som den har været engang. Derfor må en række af de sammenstød omkring normer og holdninger, der finder sted uden for skolen, nødvendigvis også finde sted i gymnasiet, dels blandt lærerne indbyrdes, dels blandt eleverne, og endelig i forholdet mellem de to grupper. Når man sætter socialisationen i skolen ind i den samfundsmæssige sammenhæng, så må konklusionen blive, at i et samfund, hvor så mange normer og værdier er i opbrud, kan man ikke forlange, at den proces i gymnasiet skal foregå gnidningsløst og stabilt. Hvis man forlænger det perspektiv et stykke ud i fremtiden, så bliver en anden konklusion, at socialisationsproblemerne først forsvinder i gymnasiet, når enten de borgerlige, socialdemokratiet, eller socialisterne vinder den politiske og ideologiske magt i Danmark som udtryk for, at størstedelen af den danske befolkning står bag borgerlige, socialdemokratiske eller socialistiske normer og holdninger. Det påvirker hver eneste time på dagen: samfundets modsætninger er blevet til modsætninger i gymnasiet.

Adjunkt Henning Vagn Jensen, student fra Schneekloth 1965.

Fortegnelse over lærere ved Statsgymnasiet Schneekloths Skole i perioden 1929 - 1979.

Rektorer

1921 - 1932	S. Neersø
1932 - 1940	Henrik Bang
1940 - 1956	V. Tuxen
1956 - 1971	M. Gundolf
1971 -	Karl Ploug

Fastansatte lærere

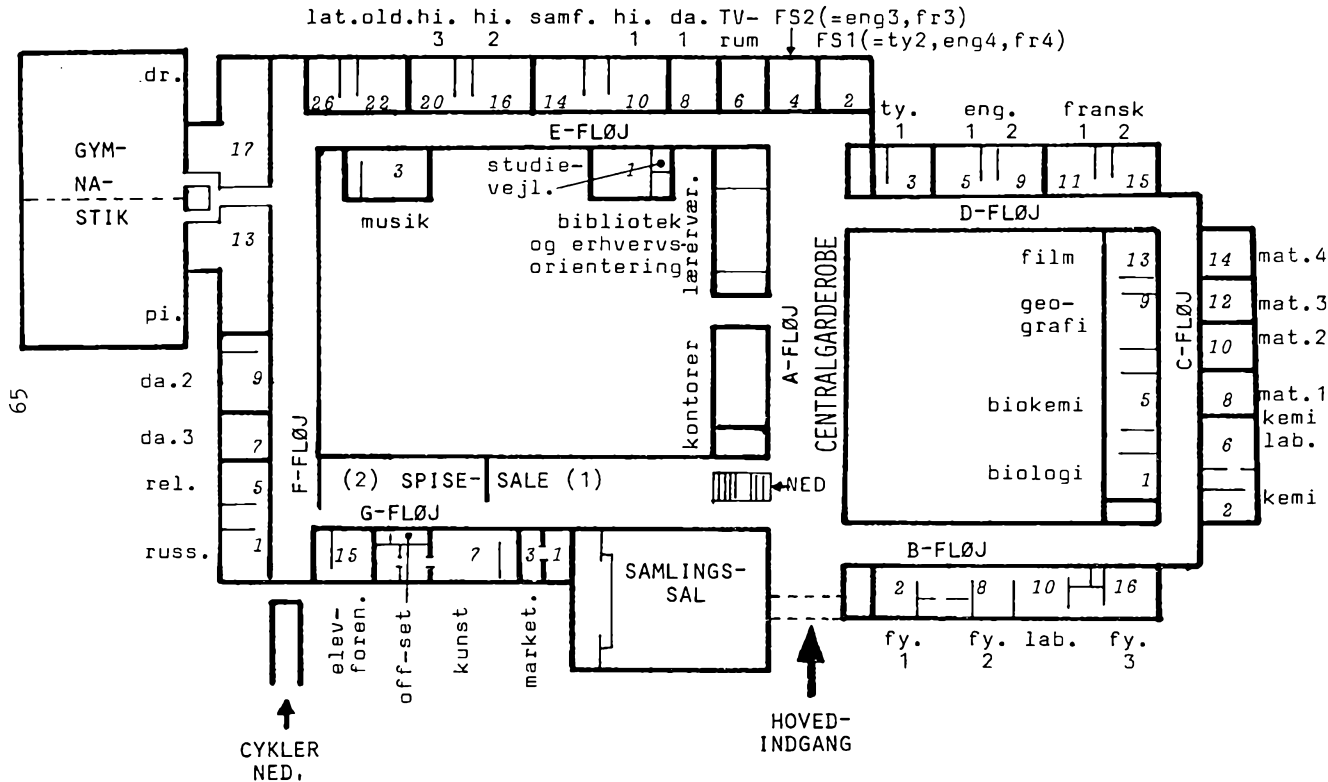
1880 - 1930	H. Larpent, lektor.
1887 - 1934	P. A. Rosenberg, censor.
1890 - 1930	Olga Bloch, mellemskolelærerinde.
1892 - 1894	P. B. Freuchen, lektor
1895 - 1934	
1894 - 1938	K. S. A. Præstgaard, timelærerinde.
1894 - 1938	Ellen v.d. Hude, lærerinde.
1897 - 1930	V. Poulsen, sanglærer.
1898 - 1935	H. Steen Hansen, lektor.
1902 - 1944	O. Thayssen, lektor.
1905 - 1943	Schöndorff, gymnastiklærer.
1907 - 1936	K. Ingemann Ottosen, lektor.
1911 - 1947	P. Wulff, lærer.
1912 - 1944	Chr. Kraiberg, mellemskolelærer.
1913 - 1931	L. Lehmann, lektor.
1913 - 1941	C. V. Brandt, gymnastiklærer.
1914 - 1917	Chr. Hein-Nielsen, lektor.
1925 - 1954	
1918 - 1932	H. Høffding, lektor.
1919 - 1942	J. Ostenfeldt, lektor.
1919 - 1949	V. Ilshøj, lærerinde.
1921 - 1941	Johs. Reumert, lektor.
1924 - 1957	Harald Rue, lektor.
1925 - 1934	P. J. Nørvig, adjunkt.
1926 - 1929	P. A. Andersen, lektor.
1927 - 1930	Flemming Dahl, adjunkt.
1927 - 1950	R. Movin, lektor.
1929 - 1946	A. C. Jacobæus, lektor.
1930 - 1954	Fr. Nørgaard, sanglærer.
1930 - 1958	A. Dein, lektor.
1931(30)	O. Møller Nielsen, lektor.
- 1970	
1931 - 1968	K. F. Plesner, lektor
1931 - 1932	K. J. Rahbek, adjunkt.
1932 - 1942	Hj. Lichtenberg, pastor
1934 - 1969	K. B. Mønsted, lektor
1937 - 1943	P. Boisen, lektor

1938	- 1970	Helge Prior, lektor
1941(35)	- 1969	Arne Kongshøj Larsen, lektor
1942	- 1956	M. Gundolf, lektor.
1943(38)	- 1956	K. Krener, lektor.
1943	- 1948	H. Olsson, adjunkt.
1944(40)	- 1969	H. Busk-Jensen, lektor.
1944(41)	- 1948	Hans Jensen, adjunkt.
1944	- 1949	A. Veng Christensen, lektor.
1944	- 1966	Erik Steen, lektor.
1944(41)	-	Børge Bendt-Nielsen, lektor.
1946(44)	- 1976	Axel K. Jensen, lektor.
1946(44)	- 1975	Helge Høvring, lektor
1947	- 1971	A. B. Kiilerich, lektor.
1947	- 1977	Verner Bjerrum, lektor.
1949	- 1954	Thorkild Mogensen, lektor.
1950(48)	-	P. Dalsten, lektor.
1951(49)	-	Arne Bruun, lektor.
1951(49)	-	Niels Holm, lektor.
1955	- 1956	Arne Nielsen, adjunkt.
1956(54)	- 1957	Ida Rasmussen, adjunkt.
1956(55)	-	K. Sode-Pedersen, lektor.
1957(56)	- 1968	Alf Ove Jensen, lektor.
1958(57)	-	Erik Helmer Larsen, lektor.
1959(57)	- 1969	Torben Juncker, adjunkt.
1959(58)	- 1961	Hans Aaen, adjunkt.
1962(61)	- 1966	Ivar Bojsen, adjunkt.
1964	- 1966	Hans Møllerup, sanglærer.
1966	- 1979	Paul Sandfort (Rabinowitsch), lektor.
1967	-	Jørgen Larsen-Holst, lektor.
1968	- 1974	Harald Christiansen, adjunkt.
1969	-	Grete Secher Bendtsen, adjunkt.
1969	- 1970	Kurt Berg, adjunkt.
1969	- 1977	Hugo Bodnia, lektor.
1969	-	Ebbe Flatau, adjunkt.
1969	- 1970	Eva Nygaard, adjunkt.
1969	- 1973	Mette Vedelsby, adjunkt.
1970	-	Kirsten Køhler, adjunkt.
1970	- 1976	Bent Thorkildsen, adjunkt.
1971	-	Jesper Frandsen, adjunkt.
1971	-	
(61-63,70)	-	Kell Helmer, adjunkt.
1971(69)	-	Jørgen Toft Simonsen, adjunkt.
1971(70)	-	Helle Møller Simonsen, adjunkt.
1971	-	Jens Peter Keld, adjunkt.
1971	-	Frans Larsen, lektor.
1972(69)	-	Finn Ørveile, adjunkt.
1972	-	Einar Hermannsson, adjunkt.
1972	- 1974	Allan Astrup Jensen, adjunkt.
1972	-	Frank Gerdner Pedersen, adjunkt.
1973(65-72)-	-	Niels-Gunnar Kristiansson, adjunkt.
1973	- 1974	Freddy Erlandsen, adjunkt.

1973	-	Anne Merete Heger, adjunkt.
1973	-	Lisbet Harder Petersen, adjunkt.
1974 (71)	-	Karen Keld, adjunkt.
1974 (72)	- 1976	Eva Hartby, adjunkt.
1974 (73)	-	Tom Bjørn Pedersen, adjunkt.
1974	-	Bjarne Højerup, adjunkt.
1974	-	Henning Vagn Jensen, adjunkt.
1974	-	Keld Jørgensen, adjunkt.
1974	- 1975	Alina Kaminski, adjunkt.
1974	-	Bjarne Martin, adjunkt.
1974	-	Birgit Ostenfeld, adjunkt.
1974	- 1975	Poul Erik Strømø, adjunkt.
1975	-	Ole Nyborg Christensen, adjunkt.
1975	-	Hanne Geist, adjunkt.
1975	-	Karen Højer-Pedersen, adjunkt.
1975	-	John A. Jensen, adjunkt
1975	-	Arne Foder Petersen, adjunkt.
1975	-	Vibeke Reichhardt, adjunkt.
1976	-	Knud Edinger, adjunkt.
1976	-	Annette Frandsen, adjunkt.
1976	-	Torben Johansen, adjunkt.
1976	-	Stanny Pedersen, adjunkt
1976	-	Kirsten Widding, adjunkt
1977	-	Michael Kjær Kristensen, adjunkt.
1977	-	Sture Lisager Sørensen, adjunkt.
1977	-	Anna Tuxen, adjunkt.
1978	-	Grethe Bernard, adjunkt.
1978	-	Arnold Evald Lansner, lektor.
1978	-	Max Petersen, adjunkt.

Mange forskellige former for ansættelsesforhold kan måske undskylde evt. fejl eller udeladelser i ovenstående fortegnelse.

STATSGYMNASIET SCHNEEKLOTHS SKOLE